Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Совейэй, Министрнүүдэй Совейэй орган

…най 1921 оной …рин 21-һээ гарана | № 221 (13935) | 1972 оной сентябрийн 19, вторник | Сэн 2 мүнгэн

Совет правительствын мэдүүлгэ

Араб оронуудай арадуудта эсэргүү Израилиин хэжэ байһан шэнэ гэмтэ ябуулганууд тухай мэдээсэлнүүд Дүтын Зүүн зүгһөө ороһоор зандаа. Энэ оной сентябриин 8-да Сириин ба Ливанай газар дээрэ Израилиин авиациин дэээрмэдэхы ниидэлгэ хэһэнэй һүүлээр, амгалан һууһан хэдэн зуугаад хүнүүдэй, эхэнэрнүүдэй, хүүтэд болон үбгэжөөлнүүдэй шуһан адхарһан байгаа. Тиигээд Израилиин зонхилхы тушаалтад сентябриин 16-да энэ райондо ээрхэг түримхэй ябуулгаяа дахин хэһэн байха юм. Израилиин армиин танкова ба оньһожоруулагдамал частьнууд авиациин дэмжэлгэ доро Ливанай урда зүг руу хүсөөр нэбтэрэн ороод, ороной гол нютагууд руу дабшажа үргэлжэлһөөр. Ливанай хүдөө тосхонууд напалм хэрэглэлгэтэйгээр дахин буудагдана, бомбодогдоно, хүнүүд алуулна. Ливанда онсо байдал соносхогдоо.

Мюнхендэ болоһон мэдээжэ гашуудалта ушар тушаа шаг шууяа дэлгэрүүлдэг Израилиин номнолой худал хуурмаг ааша хэнэйшье сэдьхэл бодол төөрюулхэгүй. Эдэ үйлэ хэрэгүүдэй түлөө Ливаншье, Сиришье ямаршье харюусалга бэедээ даанагүй. Араб арадуудта эсэргүү Израилиин хэһэн сэрэгэй добтолгонууд эртээнһээ түсэблэгдэһэн байгаа, эли бодо энэ баримтые нюухын аргагүй. Ливанда, Сиридэ ба араб бусад оронуудта эсэргүү дээрмэдэлгын ба хүсэрхэлгын шэнэ аашануудай бэлдэгдэжэ байһан тухай мэдээсэлнүүд Тель-Авивһаа абтана.

Тиимэ болохолоороо, Дүтын Зүүн зүгтэхи байдалые бүри хатуу шанга болгожо байһан, эб найрамдалда, аюулгүй байдалда гайтай ехэ аюул тохёолдуулжа байһан аюултай ээрхэг түримхэй ябуулга улам һүжэрөөгдэжэ байна.

Хизаарлашагүй бүдүүлиг ааша гаргажа, дэлхэйн олониитын шоо шобто хаража, буруушаажа байһые тоонгүйгөөр Израилиин зонхилхы тушаалтад ООН-ой Устав ба шиидхэбэринүүдые, саг зуура дайгаа болюулха тухай хэлсээе, уласхоорондын эрхын бүгэдын мэдэрһэн нормонуудые бүдүүлиг муухайгаар эбдэжэ байна.

Израилиин ээрхэг түримхэйшүүлэй ябуулгануудые баруун оронуудай тусхайта тушаалтад һайшаан дэмжэнэ гэжэ хэлэнгүй байхын аргагүй. Өөһэдынгөө аша туһые харалсан, эдэ тушаалтад Дүтын Зүүн зүгтэ аюултай шахардуу байдал тохёолдуулна. Израилиин булимтарагшадта эсэргүү эрид шууд хэмжээнүүдые абаха ябадалда сэхэ гү, али абяа дуугүйгөөр эсэргүүсэдэг, тодорхойлбол, ООН-до эсэргүүсэдэг хүсэнүүд араб болон бусад арадуудай үмэнэ хүндэ хүшэр харюусалга бэедээ даажа абана гээшэ.

Эб найрамдалда дуратай оронууд ба арадууд, ээрхэг түримхэй ябуулгада шанга харюу үгэхэ шухала гэжэ батаар этигэдэг бүхы хүнүүд Дүтын Зүүн зүгтэхи мүнөөнэй орёо хүшэр ба харюусалгатай үедэ энэ хэрэгэй хажуу тээ байжа шадахагүй, ээрхэг түримхэй ябуулгаяа энэ дары болюулха, Ливанай газар дээрэһээ сэрэгүүдээ гаргаха гэһэн эрилтэ Тель-Авивта табиха ёһотой.

Эрхэ сүлөөгэй, бэеэ даанхай байдалай ба газар дайдын бүрин бүтэн байхын түлөө арадуудай үнэн зүб тэмсэлые дэмжэдэг шууд сэхэ политикадаа үнэн сэхэ Советскэ Союз хадаа Израилиин ээрхэг түримхэй ябуулгын хойшолонгуудые усадхаха ябадал түйлажа байһан араб арадуудай тала баримталдаг байгаа, саашадаашье баримталха юм. Дүтын Зүүн зүгтэхи байдал һуларуулха, тэндэ бата бэхи эб найрамдал байгуулха зам оройдоол гансахан — 1967 ондо Израилиин эзэмдэһэн араб газар дайдые бүримүһэн сүлөөлхэ, энэ районой бүхы арадуудта амгалан ёһоор ба аюулгүй байдалда ажаһууха арга боломжо олгохо ябадал мүн гэжэ Советскэ правительство урдынхидаал мэтэ тоолоно.

Ливанда Израилиин зэбсэгтэ хүсөөр ороһон ябадалые эрид шууд буруушааха зуураа, Советскэ правительство болбол ээрхэг түримхэй ябуулгые дары түргөөр болюулха, Ливанай газар дээрэһээ Израилиин сэрэгүүдые гаргаха тухай эрилтые дэмжэнэ.

Израилиин правительство араб оронууд тушаа хэһэн гэмтэ ябуулгануудайнгаа түлөө, Ливанай амгалан һууһан хүн зоной ами наһанай, тэрэ тоодо тэрэнэй газар дээрэ байһан Палестинын зугадан тэрьедэгшэдэй ами наһанай түлөө бүхы харюусалгые дааха байна.

Советскэ Союз эб найрамдалда дуратай бусад оронуудтай хамта араб арадуудта эсэргүү Израилиин хэһэн ээрхэг түримхэй ябуулгые болюулхын, Дүтын Зүүн зүгтэ үнэн зүб, бата бэхи эб найрамдал тогтоохын тула хүсэлэл оролдолгоёо саашадаашье зорюулха юм.

…Ойн баярай тэмдэгтэ хүртэхын түлөө

…бшагай ажалай …5 вахта

…Союзай 50 жэлэй ойдо …й ажалай 15 вахта» гэ…штайгаар 7-дохи СМУ-…и Ивановой даадаг ком…ажалай коллектив эдэ …дтэ ажаллажа байна. …н гэшүүд ССР Союзай …й ойдо эршэмтэй ажа…бэлэг барихын тула со…спублика бүхэнэй хүн… хоёр неделиин габша…лай вахтада жагсаха гэ…дээ.

…долоон хоногой үнгэр… бригадын ажалладаг га…юзна 15 республика бү…ут ээлжээгээр үргэгдэ….

Ивановой бригада …ив соогоо һайн мэдээжэ, …ригада юм. Багахан энэ …з эгээл ехэ бүтээсэ …, ажалаа һайн шанар… графигаа уридшалан … Бригада эдэ үдэр… ноoһo сэбэрлэн угаа…ныш тусхай түхеэрэл…рган тодхожо байнхай. …Россин Федерациин туг … байна. Бригада аха …а республикануудай … эгээл түрүүлэн …й хүндэлэлдэ ажалай …жагсаа һэн.

…ай ажалай 15 вахта…а гэһэн энэ бригадын … СМУ-гай бусад ба… дэмжэнэ. Гэрэй досоо …ал хэдэг Мария Пет…шевагай, залуу хүдэл… Надя Ипатовагай бри… түрүүшүүлэй жэшээ…юзна республикануудай …эй ажалай вахтада … байна.

…ай партийна организа…йком нүхэр Ивановой … үүсхэлые һайшаан … бригадануудай хоо…социалис мүрысөөнэй …аталан абаба. Мүры…рэ дүн союзна респуб…нэй хүндэлэлэй вах…хэдэ согсолон гаргагдаха юм. Түрүү һуури эзэлһэн бригадада дамжуулгын улаан вымпел барюулагдаха болоо. Али нэгэ бригадын кварталай туршада ходо түрүү һуури эзэлжэ ябаа һаань, СМУ-гай Хүндэлэлэй грамота, бригадын гэшүүдтэ мүнгэн шан барюулагдаха байна.

Барилга-хабсаралгын 7-дохи управлениин бусад бригаданууд энэ мүрысөөндэ оролсоо. Союзна республика бүхэнэй хүндэлэлэй габшагай хоёр долоон хоног бүхэндэ шэнэ амжалта туйлаха гэһэн һанал эрмэлзэлтэйгээр тэдэнэр ажаллана. Гэр барилгын комбинадые үргэдхэхэ, зарим цехүүдые шэнээр бодхохо хүдэлмэри дээрэ мүрысөөн улам үргэдэнэ. Оронноймнай ондоо область, хизаарнуудһаа, нэрлэбэл, Башкир, Татарһаа, Кубаньһаа, Омск, Краснодар городуудһаа барилгашад эндэ ерэнхэй. Тэдэнэр эбтэй эетэй, ёһотой интернациональна бүлэ болон ажаллана.

Совет Белоруссиин хүндэлэлэй габшагай вахтын үрэ дүн һаяхан согсологдобо. Главна механигай таһагай С. И. Грудининай даадаг коллектив эндэ түрүүлжэ гараһан юм. Гэр барилгын комбинадай хэб хэдэг цехэй барилга дээрэ ажаллажа байһан К. В. Рубцовой бригада шалгараа. Тэдэнэр даабаряа болзорһоонь урид һайн шанартайгаар дүүргэһэн юм. Тиигэжэ ээлжээтэ хоёр долоон хоногой ажалай шэнэ вахтын туг үргэхэ эрхэтэй болоо. Энэ туг Казахска республикын хүндэлэлдэ үргэгдэхэ юм.

Һүүлэй үдэрнүүдтэ барилгашадай ажалай вахта бүри эршэдэнэ. Союзна республикануудай тугууд хоёр долоон хоног бүхэндэ һэлгэгдэжэ, барилгашадые шэнэ амжалтада уряална.

М. БОЛОНЕВ,
7-дохи СМУ-гай мастер.

…нгэ зөөри арьбална

…ымнай промышленна …прияти продукци үй…, худалдаха энэ жэлэй …болзорһоонь урид дүүр…рдоно. Тиигэжэ ашаа… вагонуудые саг соонь …ашаа тээхэ асуудалда …ал хандуулдаг болоо. …приятинууд ашаа тээ…а хүдэлмэри нилээд … байна. Энээнэй … вагон болзорһоо урид …жэ, предприятинуудай …гадуур үйлэдбэрилһэн …шагдан ябуулагдана. …най Улаан-Үдын отде…ша шэрэлгын таһагай …огшэд предприятинуу…й ашаглалгын 8 һарын үрэ дүн хаража үзөө. Республикымнай 38 предприяти вагонуудай миин байха сагые хороожо шадаа. 11 предприяти саг болзор соонь вагонуудта ашаа тээжэ ябуулна. Нарин сэмбын фабрика, Посольск станциин Таракановска карьер, Загарай станциин нефтебаза болон бусад зарим предприяти вагонуудые болзорһоонь урид сүлөөлһэн байна.

Түрүү предприятинууд абаһан уялгаяа бэелүүлэн, 2000 вагон болзорһоо урид сүлөөлөө. Тиигэжэ вагонуудые миин байлгаһанай түлөө түлэгдэхэ ялын ехэ мүнгэ арьбалаа.

М. СОЛОМЕННЫИ.

…э хүбүүн хоёрой мүрысөөн

…элэй хоёрдохи жэлэй …олзорһоонь урид дүүр…Р-эй 50 жэлэй ойе уг…и зорилго судна бүтээл…й түрүү хүдэлмэришэд …нхай. Тэдэнэй олон…һан уялгаяа бэелүүлнэ. …хүдэлмэришэдэй нэгэн …ванович Хохряков со…мүрысөөндэ эрхимлэһээр …үнөө 3-дахи кварталай … тэрэ болзорһоонь холо…. Жэлэйнгээ түсэбые …-ной һайндэр болотор …нта абаа. Эрхим фре…. И. Хохряков продук…нгөө тамгаар тушаадаг. …й Иванович олон жэ…й дүршэлые залуушуулда дамжуулан үгэдэг, мэргэжэлдээ тэдэниие һургадаг. Тэрэнэй хүбүүн Сергей эсэгынгээ хажууда ажаллажа, бэрхэ фрезеровщик болоһон юм. Хүдэлжэ байгаад һуралсаа. Институдай үдэшын отделени дүүргээд, цехэй ахалагша технологоор ажаллажа байна. Сергей фрезеровщигоор ажаллаха зуураа, социалис мүрысөөндэ нэгэнтэ бэшэ эрхимлэһэн, судна бүтээлгын промышленностиин социалис мүрысөөндэ эрхимлэгшэ гэһэн тэмдэгээр шагнагдаа һэн.

Эсэгэ хүбүүн хоёр ажалдаа шэнэ амжалта туйлахын түлөө мүрысэнэ.

Д. БАЛДАНОВ.

ХУРЯАЛГЫН АГРЕГАТ БҮХЭНИИЕ БҮТЭЭСЭ ЕХЭТЭЙГЭЭР ХЭРЭГЛЭЭ!

БЭРХЭШЭЭЛЬЭЭ ТУНХАРИНГҮЙ...

— Байгша ондо 1-дэхи отделениин механизаторнууд 876 гектарта шэнииcэ, 512 гектарта обёос, 390 гектарта ешмээн тариһан юм. Ороoһо тарян яһала һайнаар ургаһаншье һаа, хүсэд эдеэшээгүй, ногоон зандаа эртын хюрууда сохюулжа хүлдэшоо. Хэды иимэ бэрхэшээлэй тохёолдобошье, отделениимнай таряашад ургаса хуряалгаяа улам хурдадхажа, бүхы хүсэеэ элсүүлэн ажаллана. Һүүлэй мэдээгээр отделени доторнай 770 гектарай шэнииcэ хадагдаа, — гээд тус отделениие эрхилэгшэ Намбар Дашицыренович Дашицыренов столойнгоо һугалга cooһoo обоо хүбөө саарһа дансануудаа гаргаха зуураа мэдүүлнэ.

Жэл бүри ороoһо тарянай тогтууритай баян ургаса хуряадаг энэ ажахы һүүлэй үдэрнүүдтэ нилээд бэрхэшээлдэ ороо. Гэнтэ хүйтэржэ хюруугай унахада, ехэнхи таряаниинь хүлдэжэ набшыпоо бшуу. Нёдондо эндэхи таряашад гектар бүриһөө 19, 22 центнер шэнииcэ, 13, 25 центнер обёос, 13, 73 центнер ешмээн хуряажа абаһан бэлэй. Байгша ондошье таряалангайнь гектар бүриһөө 15—16 центнер ороoһон абтаха аад, энэл уршагһаа 8-9 центнер шэнииcэ хуряагдана.

Совхозой механизаторнууд хүлдэһэн таряагаа тэжээл болгон бэлэдхэжэ байнхай. Мүнөө Мухар-Шэбэрэй аймагай «Одон» совхозой механизаторнууд хүршэ «Искра» колхозой таряашадай үүсхэлые нэгэн дуугаар һайшаажа, таряа хуряалгаяа гээлтэ хоролтогүйгөөр, түргэн болзорто үнгэргэхын түлөө бии хүсөөрөө оролдон ажаллажа байна.

М. ЦЫРЕНОВ,
хүдөө бэшэгшэ.

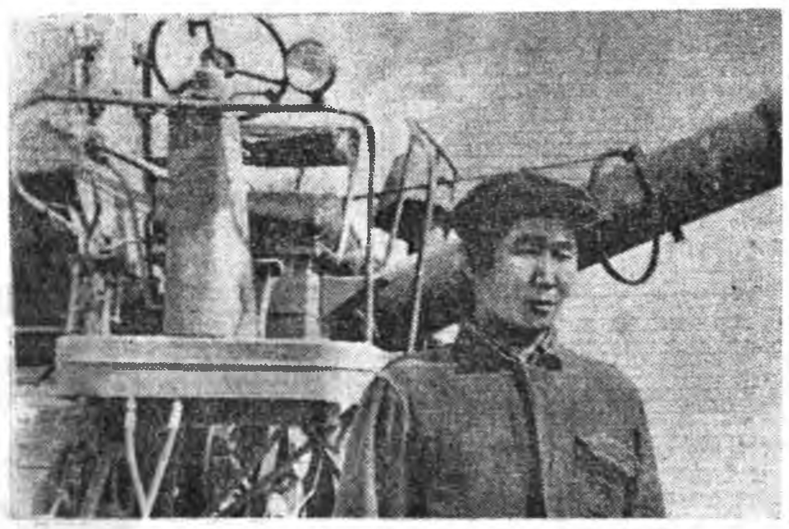

Д. Б. Тубанов Бэшүүрэй аймагай Бэшүүрэй совхоздо олон жэлэй туршада механизатораар ажаллана. Энэ ойн баярай жэлэй таряа хуряалгада хабаадалсахадаа, нүхэр Тубанов үндэр бүтээсэтэй ажалай үльгэр жэшээ харуулна.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: комбайнер Д. Б. Тубанов.
С. ЦЫДЫПОВЭЙ фото.

Ехэ ургасын түлөө

Оёорой совхозой механизаторнууд газар таряаландаа эзэн ёһоор хандадаг зон. Ерэхэ жэлдэ үшөө баян ургаса ургуулжа абаха зорилго урдаа табиһан таряашаднай зунайнгаа паарые хоёр дахин хахалһан байха юм. Мүн мүнөөшье малай тэжээл бэлэдхэлгын, таряа хуряалгын ехэ хүдэлмэри хэхынгээ хажуугаар намарай паар горитойгоор хахалжа үрдихэ гэжэ ехэ оролдолго гаргажа байна.

Гэдээн гэжэ газарта таригдаһан 250 гектар кукурузын ногоон набша хуряамсаараа совхозой нэгэдэхи отделениин механизаторнууд Б-Н. Гармаев, А. Балданов, В. Молонов, А. Бадмаев гэгшэд тэрэ талые паар болгон хахалаа. Тэдэнэр үдэр бүриингөө нормые үлүүлэн дүүргэнэ, ажалайнь шанар һайн. Эдэ механизаторнууд алдартай ойдо зорюулан, дээшэлүүлэгдэһэн уялга абанхай. Түсэбөөр хараалагдаһан 600 гектар намарай паарай орондо 950 гектар хахалхань. Мүн энэ ажахын хоёрдохи отделениин механизаторнууд 200 гектар намарай паар хахалаа.

Иигэжэ ерэхэ жэлэй ургасада һайн бэлэдхэл хэжэ байгаа Оёорой совхозой механизаторнууд намарай сагай үдэр, час бүхэниие бүтээсэ ехэтэйгээр, габшагай ажалаар үдэшэнэ.

В. БАШАРОВ,
хүдөө бэшэгшэ.

Зэдын аймаг.

ШЭНИИСЭ ХАДАГДАЖА ДҮҮРЭЭ

ШЕРГИНО. Совхозой механизаторнууд, таряашад энэ жэлдэ хэзээ хэзээнэйхиһээ эдэбхитэйгээр ажаллажа байна. Илангаяа ороoһо таряан түргэнөөр, һайн шанартайгаар хуряагдана.

Байгша ондо бүхыдөө 9200 гектар таряан хуряагдаха юм. Хуряалгын түрүүшын үдэрнүүдтэ 63 комбайн поли дээрэ гаргагдажа, 8000 гектарай горох, шэнииcэ бүхыдөө хадагдаа һэн. Мүнөө тэрэнэй 4000 гаран гектарайнь баал суглуулагдажа, 62 мянга гаран центнер ороoһон абтаба. Тиигэжэ гектар бүриһөө 14,7 центнер ургаса хуряигдана. Гүрэндэ таряа тушааха түсэб дүүрэв.

Энэ жэлдэ хартаабха яһала һайнаар ургуулагдаба. Совхознай 300 гектарта хартаабха тариһан юм. Мүнөө тэрэнэй 190 гектарынь малтагдаад, гектар бүриһөө 120 центнер хартаабха абтаа. Гүрэндэ 12 мянган центнер хартаабха тушааха түсэбтэй байбал, тэрэнээ 14 мянган центнертэ хүргөөбди. Үшөө 8 мянган центнер хартаабха тушааха гэжэ хэлсээбди. Тиигэжэ түсэбһөө үлүү 10 мянган центнер хартаабха гүрэнэй амбаарта оруулагдахань гээшэ.

Ургасаяа хуряажа байха зуураа совхозой механизаторнууд һолоомоёо суглуулан, намарай паар хахална. Бүхыдөө 2 мянга гаран гектарай һолоомон һурилэгдэжэ, 4 мянга гаран гектарта намарай паар элдүүрилэгдээ.

В. КАРПОВ,
совхозой директор.

Кабанскын аймаг.

ҮДЭР ҺҮНИШЬЕ ЗАМХАНАГҮЙ...

Сэлэнгын Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой механизаторнууд мүнөө жэлдэ 5 мянган гектарай таряалан дээрэхи ороoһо хуряажа абаха юм. Эндэхи механизаторнууд ойрын үдэрнүүдтэ таряагаа хадажа дүүргэхэ зорилго урдаа табинхай. Тиимэһээ энэ колхозой таряалан дээрэ трактор, комбайнуудай абяан үдэр һүнишье замханагүй. Эрхим комбайнернууд Данзан-Гарма, Базар-Жап Будаевтан, республикын габьяата механизатор Доржо Жапов гэгшэд халаан бүхэнэйнгөө даабариие 130—140 процент дүүргэжэ, мүнөө 2000 центнерһээ дээшэ ороoһо сохижо абанхай.

Тоог дээрэ асарагдаһан 15 мянган центнер ороoһоной 2 мянган центнерынь сэбэрлэгдэжэ, үрэһэ хүрэнгэдэ хаагдаа. Гадна тус ажахын түрүү механизаторнууд Гарма-Жап Ачитуева, Борис Тунпанов, Виктор Буерачный гэгшэд һолоомо һурилхэ, намарай паар хахалха ажал дээрэ муу бэшээр хүдэлнэ. Тэдэнэй оролдосотойгоор ажаллаһанай ашаар 500 гектар таряалан дээрэхи һолоомон һурилэгдэжэ, 300 гектар шахуу намарай паар хахалагдаа.

Н. НАМСАРАЕВ,
хүдөө бэшэгшэ.

…харуулагдамал …шээритэй …олоо

Санагын совхозой малшад болон механизаторнууд нёдондо 70 гектарта хяаг, 5 гектарта «Сибириин волоснец» гэжэ ногоо тариһан юм. Тэрэнь мүнөө жэл һайнаар ургажа, гектар бүриһөөнь 30 центнер үбһэ, 3 центнер ногооной үрэһэ суглуулжа абаа.

Түрүүшын жэлдэ таригдаһан ногооной «амтые» абаһан малшад Мүр гэжэ нютагай 140 гектарта хяаг, волоснец, житняк ногоонуудай холисо тарижа, малай бэлшээри бэлдэбэ. Гадна 60 гектарта үрэһэ абахаар ногоо таряа.

Ерэхэ жэлдэ тус совхозой механизаторнууд суглуулжа абаһан үрэһөөрөө үшөө 300 гектарта олон жэлэй ногоо ургуулха зорилго урдаа табинхай. Иигэжэ совхозой хүдэлмэришэд 6.800 гаран толгой малдаа элбэг хүрэхэ тэжээл бэлэдхэдэг болохо юм.

Санагада олон жэлэй ногоон ургахагүй гэһэн хуушанай «бодолнууд» буруу һурэжэ, эрдэмэй, түрүү дүй дүршэлэй туйлалтанууд илажа гараба.

Д. АЮШЕЕВ.

Үдэрэй даабари ҮЛҮҮЛНЭ

Наратай дулаахан үдэр. Һаяхана хүйтөөр амилжа, саһа орожо байгаа гэжэ һанахааршье бэшэ.

Механизаторнуудшье хүхюутэй, үгэтэй дуутай болошонхойнууд. Одоошье ургаса хуряахада зохид саг ерэбэ гэжэ баяртай. Иимэ дулаан сэлмэг үдэрнүүд хүдөөдэ мүнөө угаа хэрэгтэй байха.

«Дружба» колхозой хоёрдохи отделениин түб — Пестерово һууринһаа долоо-найма модо ябаадхихада, Кучин гэжэ угаа зохидхон нютаг байха. Эндэ мүнөө В. И. Наумовай хүтэлбэрилдэг гурбадахи тракторна бригадын механизаторнууд таряа хуряажа байнхай. 120 гектар таряанай поли хада майлаар шарлан харагдана. Газарайнь тэгшэ бэшэ дээрэһээ таряан комбайнаар сэхэ хуряагдана.

Таряа хуряалгын эхилһээр энэ бригадынхид 7 үдэрэй туршада Ологое гэжэ газарта 210 гектарай ургаса суглуулжа абаа.

— Үшөө зуу гаран гектарай таряан тэндэ хуряагдахаар үлөө, — гэжэ бригадын тоо бүридхэгшэ Л. Заиграева мэдүүлбэ. — Үлөөшэ шэнииcэмнай ногооботор байжа, бага зэргэ хүлеэнхэйбди.

Хуряалга дээрэ 5 комбайн хүдэлгэгдэнэ. Механизаторнууд сэлмэг дулаан үдэрые һамбаашалан, шадаал һаа түргэнөөр ехэ таряа хуряаха гэжэ оролдоно.

Эндэ ажалладаг комбайнер Л. М. Антонов үдэр бүри даабаряа үлүүлжэ, нүхэдэйнгөө дундаһаа шалгарна. Дүн харуулгын самбарта энэ комбайнерай нэрэ, обогой хажууда 28, 17, 16... — гэһэн тоонууд бэшэгдэнхэй. Энэнь комбайнерай үдэр бүри хуряаһан таряаниинь гектараар харуулагдана гээшэ. Үдэрэйнь даабари 10 гектар.

Мүн комбайнернууд И. Е. Давыдов, М. Я. Михалев, И. К. Давыдов гэгшэд нилээд ехэ шэнииcэ сохижо абанхай. Хүн бүхэн бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллахые хүсэнэ. Юуб гэхэдэ, энэ бригадынхидай хэхэ ажалынь үшөө ехэ. Тэдэнэр бүхыдөө 850 гектар шэнииcэ, 175 гектар обёос хуряаха.

А. ЗАХАРОВА.

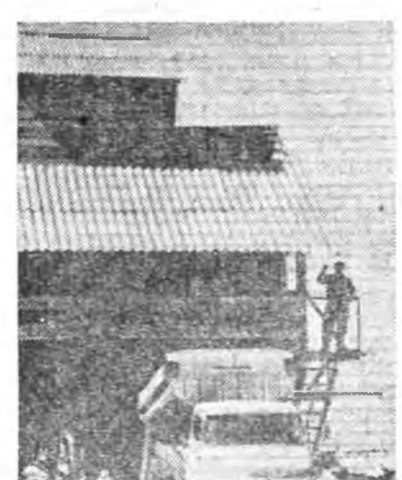

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. Түрүү комбайнер **М. Я. Михалев**, 2. Комбайнер **Л. М. Антоновой** агрегат ороoһоёо буулгажа байна. 3. Ороoһо сэбэрлэдэг ЗАВ-20 түхеэрэлгэ. 4. Барабантай сушилкаар таряан хатаагдана (тэндэнь **К. Кушнарев** ажаллана).
З. ВЕСНИНАГАЙ фото.

Хүтэлбэрилэгшын нэрэ хүндэ

ЗОНДОО ХҮНДЭТЭЙ, АЖАЛДАА АМЖАЛТАТАЙ

Улаан-Үдын «Теплоприбор» заводой үйлэдбэрилэн гаргаһан продукци манай орон дотор мэдээжэ байхаһаа гадна Индонези, Франци, Сомали, Куба, МНР болон бусадшье гүрэнүүдтэ эльгээгдэдэг юм. Тус завод мотоор заһабарилгын, «Буряткабель» гэжэ хоёр заводые нэгэдхэжэ, 1966 ондо эмхидхэн байгуулагдаһан түүхэтэй. Арбаад жэлэй саада тээ үргэн хэрэгламжын эд хэрэгсэлнүүдые үйлэдбэрилдэг багахан заводууд мүнөө элдэб янзын электромагнитна клапануудые, реле-датчигуудые гидравлическа авторегуляторнууд болон орёо электроприборнуудые бүтээдэг болоо. «Теплоприбор» заводой хүгжэлтын түүхэ Буряад ороной промышленностиин хурдан түргэн хүгжэлтын замые харуулна ха юм. Заводой хүгжэхэтэй хамта эндэ мэргэжэлтэд болон инженерно-техническэ кадрнууд, шадамар бэрхэ хүтэлбэрилэгшэдшье олоороо ургаа. Тэдэнэй нэгэн тухай хөөрэхэ хүсэлэнтэйбди.

«Теплоприбор» заводой шудхалгын цехэй начальник Юрий Георгиевич Ильков арба гаран жэл соо эндэ ажаллана. Совет Армиин зэргэдэ албаяа дүүргэжэ ерэһэнэй удаа, 1953 ондо локомотив-вагон заһабарилгын заводто токарёор ажаллажа эхилээ юм. Ажаллажа байха үедөө түмэр-харгын техникум эрхимээр дүүргэһэн бэлэй. Заводой цехэй хүтэлбэрилэгшэд бэрхэ токарине обёоржо, техникум дүүргэһэнэйнь удаа шудхалгын цехтэ мастераар томилһон юм. Харин һүүлээрнь «Теплоприбор» заводто шудхалгын цехэй начальнигаар томилогдожо, тэрэ тушаалдаа мүнөө болотор ажаллана.

...Юрий Георгиевич нюргаар үндэршэг, сарюун сэбэр шарайтай, урин харасатай хүн. Хирэ хирэ болоод лэ хүнүүд кабинет соонь орожо ерэнэ. Ерээдүйн орёо детальнуудай чертёжнуудые бариһан инженернүүд, элдэб асуудалнуудтай юрын хүдэлмэришэдшье Юрий Георгиевичтой хөөрэлдэнэ, зүбшэлсэнэ. Цехэй начальник даруу зөөлэхэнөөр зүбшэл заабари үгэнэ. Удаадахи инженерэй чертёжуудые, схемэнүүдые анхаралтайгаар хараһанай удаа: «Энэ деталь нэгэ заа ондоо болгоходо ямар байхаб, бодомжолоод үзыт даа» гэжэ дурадхаад, өөрынгөө һанамжа хэлэнэ. «Зүб даа, үнэхөөрөөшье, һонин юумэ хэлэбэт» гэжэ харюусаад, залуу инженер гаража ошоно. Ю. Г. Ильков цехэй начальник байхаһаа гадна заводой металлургын бюрогой хүтэлбэрилэгшэ юм. Гурбан конструктор, ахалагша инженер-технолог энэ бюродо ородог. Металлургын бюрогой хүдэлмэрилэгшэд гол түлэб ямар металлаар детальнуудые хэхэб, ямар бүридэлтэй холисо металл хэрэгтэйб гэхэ мэтэ орёо асуудалнуудые шиидхэхэ уялгатай. Тиимэһээ энэ бюрогой хүдэлмэри шудхалгын цехэй ажал хүдэлмэридэ сэхэ хабаатай асуудалнуудые шиидхэдэг гээшэ.

Юрий Георгиевич хүтэлбэрилдэг цехэйнгээ ажал хүдэлмэри тухай ялалгүйхэнөөр, тодорхойгоор хөөрэнэ. Юуб гэхэдэ, тэрэнэй «нюдэн доро» тэрэнэй эрмэлзэл оролдолгын ашаар тус цех шэнэдхэн һэльбэгдэһэн, үргэдхэгдэһэн байна бшуу. Тиимэһээ цехэйнгээ ажал хүдэлмэрине өөрынгөө табан хурган мэтээр мэдэхэ болонхой. Хүтэлбэрилэгшэ хадаа ажалаа һайнаар мэдэхэһээ гадна 60—70 хүнһөө бүридэһэн коллективые хүтэлбэрилжэ шадаха нэгэл «нюуса» шадабаритай байха ёһотой ха юм. Ю. Г. Ильков хүн зоной дунда ажаллаха, хүдэлмэришэдтэй үгээ ойлголсожо, тэдэнэй хэлэһэн үгэнүүдые сэгнэжэ шадаха, бүдүүлиг зан гаргангүйгөөр хүн бүхэнтэй даруу намдууханаар хөөрэлдэдэг һэн тула коллектив соогоо хүндэтэй болонхой.

Шудхалгын цехэй бүхы ажалынь 1962 онһоо хойшо оньһожоруулагдажа эхилээ бэлэй. Тус цех тиихэдэ 1.000 тонно шэрэм шудхадаг байгаа һэн. Харин 1965 онһоо хойшо шэнэдхэн һэльбэгдэжэ эхилээ. Бар хүсөөр хэгдэдэг ажал оньһон техникын «ээмдэ» тохогдоо. Алюмини хайлуулдаг 2 электропеэшэн ашаглалгада үгөө. Удаань 1970 ондо элдэб хэбэй деталь шудхадаг 2 машина, харин мүнөө жэлдэ шудхалгын конвейер ашаглалгада оруулагдажа байна. Тус конвейерэйнь хүсэдөөр хүдэлгэгдэжэ эхилхэдэ, жэл бүри 2 мянган тонно металл шудхагдаха гэхэ гү ,али цехэй үйлэдбэриин хүсэн 1962 онтой сасуулбал, 2 дахин ехэ болохо байна. Шудхалгын цех шэрэм алюмини хоёрһоо гадна энэ жэлэй эсэс багта булад ба бронзо хайлуулдаг, шудхадаг болохо байна. Энэнь «Теплоприбор» заводто тон шухала удха шанартай. Юуб гэхэдэ, энээнһээ урид булад ба бронзоор шудхагдаһан эдлэлнүүдые Смоленскэ областиин Сафоновско прибор бүтээлгын заводһоо асардаг байгаа. Харин мүнөө завод иимэ үнэтэ зүйлнүүдээр өөһэдыгөө хангадаг болохонь бшуу. Энэ шухала хэрэг шудхалгын цехэй начальник Юрий Георгиевич Ильковой эдэбхи үүсхэлээр, тэрэнэй сэхэ хабаадалгатайгаар бэелүүлэгдэжэ байна.

Хүтэлбэрилэгшэ хүн ажалай өөрын ямар нэгэ онол аргатай байдаг Юрий Георгиевич ажалдаа бусад хүдэлмэришэдһөө холо урид ерэдэг зантай. Ушар тиимэһээ ажалай үдэрэй эхилхэһээ урид мастернуудтайгаа али нэгэн асуудал забшэнхэй, энэ үдэр ямар юумэ хэхэб, ямар участогта үлүү анхарал хандуулхаб гэжэ хэлсэһэн байдаг. Начальнигаа дууряажа, мастернууд, технигүүд, инженернүүд ажалай үдэрэй эхилхэһээ урид ерэһэн лэ байдаг. Тиигэжэ Ю. Г. Ильков сүг хүдэлдэг нүхэдтөө үльгэр жэшээ харуулжа, ажалай журам һайнаар сахихые һургадаг, хүмүүжүүлдэг юм байна. Тэрэшэлэн цехэй начальник ажалдаа бүхы һаналаа табижа, гүрэнэй түсэб, даабари дүүргэхын түлөө оролдодог хүнүүдые хододоо дэмжэдэг, тэдэниие урмашуулха гэжэ оролдодог. Зүгөөр ажалай журам эбдэдэг хүнүүд коллективэй урда зогсожо, харюусаха баатай болодог. Тээмэндэ цехэй хүдэлмэришэн Владимир Буянов ажалдаа «толгойгоо заһанхай» ерэһэн байгаа юм ха. Иимэ ушарые хүдэлмэришэдэй коллектив миин орхингүйгөөр, суглаан дээрэ тэрэнэй журамые хаража үзэһэн байгша, һарын дүнгүүдэй ёһоор шагналда хүртөөхэгүй гэһэн шиидхэбэри абаһан байна. Владимир Буянов нүхэдэйнгөө урда харюусаха ушартай болоһон, ажалай журам эбдэхээ болихоб гэжэ үгэсэ үгэһэн юм. Цехэй начальник ажалай журам һайжаруулхын тула нэтэрүүгээр оролдодог, энэ хэрэгтээ гол түлэб өөрынгөө коллективэй хүсэндэ найдадаг, түшэглэдэг заншалтай. Ушар тиимэһээ ажалай журам сахилгын талаар тус цехэй коллектив завод соогоо хододоо магтуулдаг юм.

Хүдэлмэришэд тухай оролдолго гаргаха гээшэ коллективые хүтэлбэрилэгшын тон шухала уялга гэжэ Юрий Георгиевич тоолодог. Дүрбэ-табан жэлэй саана нэгэ иимэ ушар болоһон юм. Цехэй үнинэй хүдэлмэришэн, модельщик Николай Степанович Енков завкомой гэмээр шэнэ байра абажа шадабагүй. Энэнь цехэй начальнигта тэрэ дарыдаа мэдээжэ болоһон юм. Юрий Георгиевич өөрөө завкомдо, директортэ ошожо, заводто ажаллахаяа үшөө ерээдүй байһан инженертэ үгэхөөр орхиһон байрынь ордер абажа, өөрынгөө хүдэлмэришэндэ барюулһан байха. Заводой шудхалгын цехэй коллектив тиихэдэ бүхыдөө 5 байра абаһан бэлэй. Тиихэдэ үнинэй хүдэлмэришэн Николай Енков начальнигтаа орожо, «үшөө һайнаар ажаллахаб» гэжэ үнэн зүрхэнһөө хэлэһэн байха.

Юрий Георгиевич Ильковой ударидадаг цехэй коллектив бүхы заводоо хангажа байдаг гол цехүүдэй нэгэн юм. Үдэр бүри цехэй начальник дутагдалнуудаа усадхахын, ажалдаа амжалта туйлахын түлөө бүхы хүсөөрөө оролдоно. Ажалайнь дүй дүршэл, мэргэжэл шадабари, хүдэлмэришэдтөө һайнаар хандадаг, ажалша хүнэй урма зориг бадаруулжа, коллективээ ударидажа шададаг ушар энэ хүтэлбэрилэгшын нэрэ хүндые элеэр тодорхойлон харуулна гээшэ. «Теплоприбор» заводой шудхалгын цехэй коллектив «Коммунис ажалай коллектив» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэнхэй Ажалай ветеранууд — хэб шудхагша Л. Ф. Петрова, модельщик К. С. Брянский, вагранщик В. А. Афанасьев, шудхагшад М. А. Козлов, Е. И. Козлов гэгшэд бүхы завод соогоо эрхим ажалаараа суурхадаг болоһоор үнинэй.

Цехэй эрхим амжалта туйлаха хэрэгтэ начальник Ю. Г. Ильковһоо гадна, партийна бүлэгые хүтэлбэрилэгшэ К. С. Брянский, ахалагша мастер В. Е. Колончин болон бусадай оруулһан хубита мүн лэ бии.

Цехэй хүтэлбэрилэгшэд болон мэргэжэлтэд ниитэ-политическэ хүдэлмэридэ ехэ анхарал хандуулна. Цех соонь түсхай түсэб үлгөөтэй байдаг. Орон доторхи һонинуудые, уласхоорондын байдал тухай долоон хоногой тушада нэгэ дахин политинформаци үнгэргэгдэдэг, тиихэдэ «В. И. Ленин ажалай бүтээсэ тухай», «КПСС-эй XXIV съезд техническэ дэбжэлтэ тухай», «Ажалай журам — амжалтын эхин» гэхэ мэтэ лекцинүүд бэ хөөрэлдөөнүүд үнгэргэгдэдэг байна.

Социалис мүрысөөн цех соонь һайнаар эмхидхэгдэнхэй. Социалис мүрысөөндэ һарын ажалай дүнгөөр илажа гараһан хүдэлмэришэн «Заводой эрхим шудхагша» гэһэн нэрэ зэргэдэ, тэрэшэлэн мүнгэн шанда гү, али үнэтэй бэлэгтэ хүртэдэг байна.

Үнгэрэгшэ һарын социалис мүрысөөнэй дүнгөөр Е. П. Петров иимэ нэрэ зэргэдэ хүртэнхэй. Тэрэнэй фото-зураг заводой хүндэлэлэй самбар дээрэ гаргагданхай.

Шудхалгын цехэй начальник Юрий Георгиевич Ильковой үнэн сэхэ ажалые манай парти болон правительство үндэрөөр сэгнэнхэй. «Эсэгэ ороноо хамгаалгын агуухэ дайнай үедэ габьяата ажалай түлөө», «Дайшалхы габьяагай түлөө», Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойн баярай медальнуудаар шагнагданхай. Наймадахи табан жэлэй ажалай дүнгүүдэй ёһоор шудхалгын цехэй хүтэлбэрилэгшэ, коммунист Ю. Г. Ильков Ажалай Улаан Тугай орденоор шагнагдаһан байна.

Бэрхэ хүтэлбэрилэгшэ, партиин гэшүүн эсэшэ сусашагүйгөөр арад зоной аша туһада ажалладаг Юрий Георгиевичто ажалдаа амжалта туйлажа, энхэ элүүр ябахыень хүсэе.

С. ОЧИРОВ.

КПСС-эй райкомуудһаа мэдээсэ...

ПАРТОРГНУУДАЙ СЕМИНАР

ПЕТРОПАВЛОВКА. КПСС-эй Зэдын райком партийна эхин организацинуудай секретарьнарай семинар үнгэргэбэ. Энэ семинарай хүдэлмэридэ комсомолой эхин организацинуудай секретарьнар, арадай хиналтын бүлэгүүдэй түрүүлэгшэнэр хабаадалсаа.

Аймаг дотор үзэл сурталай, комсомолой, арадай хиналтын хүдэлмэри улам һайжаруулха тухай асуудалнууд семинар дээрэ хэлсэгдээ. Эдэ асуудалнуудаар КПСС-эй райкомой секретарь Н. Б. Бужинаев, партиин райкомой пропаганда ба агитациин таһагые даагша В. Е. Гармаев, арадай хиналтын аймагай комитедэй түрүүлэгшэ А. Н. Шатуев, ВЛКСМ-эй райкомой нэгэдэхи секретарь Б. Цыренов гэгшэд элидхэл хэһэн байна.

Партийна эхин организацинуудта тоосоото һунгалтын суглаануудые һайн бэлэдхэлтэйгээр, эмхи гуримтайгаар үнгэргэхэ тухай асуудалаар КПСС-эй райкомой эмхидхэлэй таһагые даагша П. М. Бальчугов, политическэ һуралсалай шэнэ жэлэй үедэ партийна организацинуудай бэелүүлхэ зорилгонууд тухай КПСС-эй райкомой партийна ... дые даагша И. Г. Самбуев ... мэдээсэл хээ.

Партийна докумен... һэлгэлгэдэ хэр бэлдэжэ ... тушаагаа Торион совхоз... комой секретарь Б. С. ... хөөрэжэ үгэһэн байна.

В. БАШАР...

ПАРТКОМОЙ ТООСООН

ЗАКАМЕНСК. КПСС-эй Центральна Комитедэй майн (1972 он) Пленумэй абаһан «Партийна документнүүдые һэлгэлгэ тухай» тогтоол бэелүүлхэ зорилгоор Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай партийна организацида бэлэдхэлэй ямар хүдэлмэриин ябуулагдажа байһыень партиин райком шалгажа үзэһэн байна. Тиигээд энэ асуудал КПСС-эй райкомой бюрогой заседани дээрэ зүбшэн хэлсэгдээ.

Комбинадай парткомой секретарь В. В. Никитковой хэһэн тоосоое дуулаад байхадаа, комбинадай партийна зарим эхин организацинууд коммунистнуудай түрүү ябаха үүргэ болон харюусалга дээшэлүүлхэ талаар оролдолгоо хүсэд гарганагүй гэжэ бюро тэмдэглээ. Автотранспортын ба Баян-Голой энергоцехүүдэй, капитальна барилгын управлениин партийна эхин организацинуудай хүдэлмэри хангалтагүй байшоо. Эдэ организацинуудта журам һулатай, дааһан хэрэгтээ харюусалгагүйгөөр хандадаг, партийна ямаршье даабари дүүргэдэггүй... хигүй коммунистнууд үсөөн...

Шалгалтын үедэ элирхэй... һэн дутуу дунданууд хаш... комой тодорхой бэшэ, һула... бэриин хойшолон гэжэ ... лээд, саашадаа эмхидхэлэй... тическэ шухала удхатай ... ри болохо партийна докум... дые һэлгэлгые эрхим ... тэйгээр угтаха эрилтэ ... тогтоол абтаа.

Ш. БАКШЕ...

МҮРЫСӨӨН ХЭР ЭМХИДХЭГДЭНЭБ

БАРГАЖАН. Юһэдэхи табан жэлэй хоёрдохи жэлдэ бэелүүлхээр хараалагдаһан түсэб болон уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө социалис мүрысөөн Хилганын колхозой гэшүүдэй дунда хэр зэргээр эмхидхэгдэһэн ба тэрэниие саашадаа бүри һайжаруулхаар ямар хэмжээнүүдэй абтаһан тухай асуудал КПСС-эй Баргажанай райкомой бюро дээрэ харагдаа. Тус асуудалаар колхозой парткомой секретарь В. Г. Гармаев, правлениин түрүүлэгшэ В. Ш. Гармаев гэгшэд бюрогой заседани дээрэ элидхэл хэһэн байна.

Ажалшадай дунда социалис мүрысөө улам үргэнөөр эмхидхэхэ, тэрэнэй аша үрэ ехэтэй байха зорилгоор колхозой партийна организаци горитой хүдэлмэри ябуулаа. Гэбэшье энэ шухала ... рэгтэ дутуу дунда ... үшөөл олон. Зарим ... ажалшадай дунда эмхидх... мүрысөөнэй үрэ дүн һүүл... шэ, элсүүлхы шэнжэ ... һула. Тиимэһээ хараалһан ... уялгануудай дүүргэлтэ һ... да хүрэмөөр бэшэ байһа... элирхэйлэгдээ.

Г. ЛАМУ...

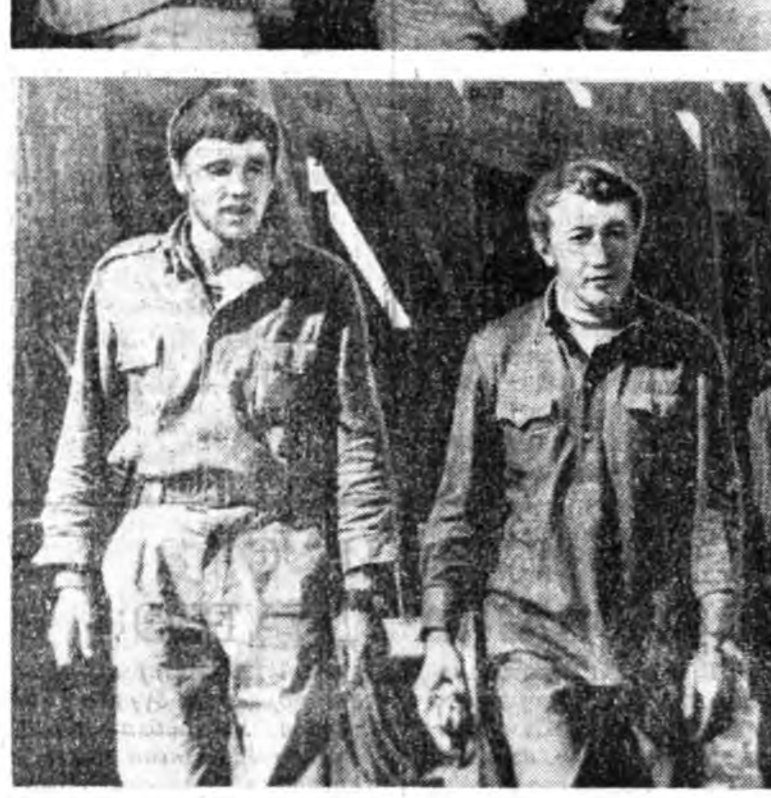

СТУДЕНТНЭР-БАРИЛГАШАД

Зунай амаралтын болохотой сасуу студентнэр республикын аймагуудта ошожо, барилгада хүдэлдэг заншалтай. Тэдэнэрэй бариха юумэн яһала бии гээшэ. Малай байра, хонидой кошара, һургуули, хүүгэдэй саад-ясли болон бусадшье барилганууд олон.

Жэшээнь, Захааминай аймагай Санага нютагаар ябаа һаа, шэнэ гэрнүүдэй олоор бодхоогдожо байһые хаража, урмашан баясахат. Нютагай элишье зүгтэ һүхын. хюрөөгэй абяан соностожо, согтой зугаа зэдэлдэг гээшэ. Тиигэжэ сомоной Соведэй байшан, гостиница, соёлой байшан үдэр бүри үндыжэ, нютагай түхэл шарай шэмэглэн гоёоно. Соёлой байшангай барилгада Зэдын ... надай УКС-ын хүдэлмэри... хамта Зүүн-Сибириин техни... ческа институтдай 18 студ... хүдэлнэ.

Залуу барилгашадай ... жэ байхые харахада одоо ... тай даа. Үглөө эртэ ажал... раад, орой үдэшэ болотор х... дэг жэшээтэй.

Барилгын мэргэжэлдэ һура... жа, үнинэй барилгашадай ... дүй дүршэлые халан аба... Хоёр-гурбан жэл үнгэрхэ. ... дэрэй студентнэр инженер-... гашад болонхой өөрынгөө ... жэлдэ залуу барилгашадые ... гаха бшуу.

Барилгашадай отрядай ... сар Владимир Щапов гэ... студентнэрэй дунда бэшэ, ... үнинэй барилгашадай дунда ... дэтэй болоһон. «Ойлгоогүй, ... дээгүй юумэниинь үгы юм. ... тёжоо гаргаад, тайлбарилан ... гуулжашье байха. Одоо ш... бэрхэ барилгашан болохо ... гэжэ тэрээн тухай ахамад ... дынь хэлсэдэг. Гадна Ва... Дагбаев. Жаргал Баторов ... магтаал һайшаалда хүртэжэ ... ришье урматайгаар хүдэлнэ.

Тиигэжэ студентнэрэй ... ажалай ашаар шэнэ гэ... олоор жэрылдэн бодожо, С... нютагай түхэл шарайе хуби...

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Студентнэ... рядай комиссар Владимир Щ... Валерий, Дагбаев, Жаргал Ба... хоёртой хөөрэлдэжэ, зүбшэ... бари үгэжэ байна. Бетонщ... колай Старицын, отрядай ко... дир Виктор Симонов, Ни... Попов гурбан ажалдаа ... ябана.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВА...
фототе...

ЭРДЭМ ТЕХНИКЫН ҺОНИН

АЛАС-ДУРНЫН ЭРДЭМ ТЕХНИКЫН БАЙШАН

ВЛАДИВОСТОК. (ТАСС). Эрдэм, техникын байшан Владивостогто баригдажа эхилээ. Научно-техническэ мэдээсэлэй ба пропагандын Алас-Дурнадахи түб эндэ эмхидхэгдэхэ юм. Тэрэнэй гол байшангынь ерэхэ жэл ашаглалгада орохо.

МАЛШАДАЙ ХАМЖААН

КУРСК. (ТАСС). Промышленна аргаар мал шахан таргалуулха хамжаан Курска областьдо бии болгогдобо. Тэрэнэй бүридэлдэ ородог оньһожоруулагдамал томо ажахынууд колхоз, совхозуудһаа залуу мал худалдан абаад, тэдэнээ тушаагдаха болоторнь шахан таргалуулха юм.

Районой ба районууд хоорондын иимэ оньһожоруулагдамал 20 гаран комплекснууд бии болгогдохо. Тэдэниие саахарай заводуудта дүтэ барина. Юуб гэхэдэ, тэндэһээ жом, бурдууг гэхэ мэтэ тэжээлэй зүйлнүүд фермэнүүдтэ эльгээгдэнэ бшуу.

СОЮЗНА РЕСПУБЛИКАНУУДТА

РСФСР: хартаабха хуряагдана

Брянска областиин таряашад 100 мянган тонно хартаабха малтажа, ороной промышленна түб хотонуудта эльгээбэ. Ингэжэ даабариингаа хахадые дүүргээ.

Мүнөө областиин жолоошод, трактористнууд, локомотивуудай машинистнар «хоёрдохи хилээмэнэй» баян ургаса хуряан шэрэжэ байна. СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойе нэрэтэй солотойгоор угтахын түлөө мүры... дэнэр ажалай эдэбхи үүсхэ... гана. Унеча гэжэ локомоти... погой машинист Н. А. А... хартаабха шэрэһэн эшелони... лоодожо . Семеновко ст... Новозыбков абаашаһан байн... рэнэй шэгнүүр нормоһоо 85... ноор үлүү байгаа.

Брянск.

БЕЛОРУССИ: ашагта малтамалтай шэнэ газар

Мүнөө хүдэлжэ байһан Осташковичска уурхайһаа урдуур үрэмдэгдэһэн 18-дахи скважинаһаа нефть сорголон хаяба. Сүүдхын турша соо 800 тонно түлишэ абтана.

Эндэ нефтиин баялиг үгы гэжэ һая болотор тоологдодог байһан юм. Бэдэрэлгэ нарибшалан хэжэ, арга боломжонуудыень гүнзэгыгөөр тодорхойлоод, эндэ үрэмдэлгэ хэхые геологууд шиидхээ һэн. 3900 метр гүнзэгыһөө шэнгэн түлишэ сорголон гарана. Олзоборилогдодог газарта дүтэ байһан дээрэһээ шэнэ газарые аш... нилээд үнэгүй болохо юм.

СССР-эй байгуулагдаһаар ... жэлэй ойе нэрэтэй солотой... тахын тула дэлгэрһэн со... мүрысөөндэ Белоруссиин н... шэд горитой амжалтануудые ... лана. Байгша оной найм... һарын турша соо хүдэлжэ ... дүрбэн газарһаа 4 миллион ... тонно нефть абтаа — энэ ... түсэбтэ лаабариһаа 28 ... тонноор ехэ болоно.

Гомель.

ТУРКМЕНИ: түрүүшын зуугаад тонно

В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ Кара-Кумай каналай оршондо таригдаһан хлопок хуряалгаяа Ашхабадай районой шэнэ, боро газарай ажахынууд эхилбэ. Ашхабадай 9 комиссарай нэрэмжэтэ, «Ленинизм елы» гэжэ совхозуудай комбайнууд түрүүлэн хээрэ гараһан байгаа. Сентябриин 16-да түрүүшын 100-гаад тонно «с... алтан» тушаагдаба.

Республикын хлопок ург... шад ургаса хуряалгаяа А... Октябриин 55 жэлэй ойн ... болотор дүүргэжэ, уялга... хараалагдаһанда орхоод... тонно хлопок ехэ угтахань.

Ашхабад.

МАГТААЛТА ҺААЛИШАН

Бадма Жигжитовна Цыденова — Захааминай аймагай Санагын совхозой түрүү һаалишадай нэгэн. Энэ нүхэр хамтын мал ажалда олон жэл соо таһалгаряагүй хүдэлжэ, баян дүршэлтэй болоо.

ССР. Союзай байгуулагдаһаар 50 жэлэй алдарта ойн хүндэлэлэй социалис мүрысөөндэ Бадма Цыденова эдэбхитэйгээр оролсожо даажа абаһан үнеэн бүриһөө жэл соо 1700 килограмм һү һааха зорилго урдаа табиһан байгаа. Тэрэ абаһан уялгаяа амжалтатай дүүргэхын түлөө бүхы хүсэ шадалаа элсүүлэн хүдэлжэ байнхай.

Совхозой бэрхэ һаалишан нүхэр Цыденова январь—июль һаранууд соо үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 1030 килограмм һү абажа шадаа. Август, сентябрь һарануудташье урагшатай һайнаар хүдэлжэ байна. Һаалишан Бадма Жигжитовнагай фото-зураг совхозой, мүн аймагай Хүндэлэлэй самбарнуудта гаргагданхай.

Зураг дээрэ: һаалишан Б. Ж. Цыденова.

Д. БАЛДАНОВАЙ
фототекст.

Уялгаяа дүүргэхэ

Һаалишадһаа урид үглөө бүри үүрые угтаха хүнүүд үгы ха даа. Мүн Доржо-Лубсан Дондоповшье үглөөнэй арюун тунгалаг агаараар сээжэ дүүрэн амисхалһаар фермэ тээшээ сүг ажалладаг нүхэдтэйгөө хамта гэшхэлдэг. Жэлэй дүрбэн сагта үглөө бүхэниие тэрэ иигэжэ угтана. Ганса нэгэ-хоёр жэлэй туршада бэшэ, аяар арбан жэл соо иигэжэ ажаллана ха юм.

Түрүүшын жэлнүүдтэ бэрхэшээлтэй, хүндэшье һаань, залуу һаалишан сухарингүй, үсэд оролдосотойгоор ажаллаа һэн. Тиигэ тиигэһээр дүршэлтэй болежо, түрүүшүүлэй зэргэдэ гараа. Һүүлэй хэдэн жэлэй туршада даажа абаһан бүлэг үнеэдэйнгээ тус бүриһөө жэлдээ 5000 килограмм һү һаажа, республикынгаа түрүү һаалишадай зэргэдэ гараа.

— Хайшан гэжэ иимэ ехэ амжалта туйлапабта? — гэжэ һонирхобобди. — Ажалайнгаа дүй дүршэл тухай хөөрэжэ үгыт.

— Һаажа байгаа үнеэдээ һайнаар эдеэлүүлхэ, харууһалхаһаа гадна абари зангыень мэдэхэ хэрэгтэй, — гэжэ Доржо-Лубсан ярангүйхэнөөр хөөрэнэ. — Һаажа байгаа үнеэдтээ сухалдаа һаашни, зандарһаар ошоболшни шамда һү хүсэд үгэхэгүй. Һаажа эхилхэһээ урид үнеэгээ эльбэжэ дальбажа байгаад, силос эдюулхэш. Тиигээд хүхэ дэлэнгыень һайнаар нидхэрһэнэй удаа һаабал, һү ехээр абахаш. Иигэжэ ажаллаһанай ашаар зарим һүтэй үнеэдэйнгээ нарай байхада сүүдхэ бүхэндэ 30 килограмм хүрэтэр һү һаанаб.

Гүрэльбын һаалишадай олонхинь ганса мүнөөдэр һү ехээр һааха гэжэ оролдоно. Тиимэһээ тэдэнэр үнеэдэйнгээ хожортор һаадаг муутай. Харин Доржо-Лубсан үнеэдээ хоёр һарын туршада заабол амаруулдаг заншалтай. Мүн урданшье тэрэнэй бүлэг үнеэд соо утэлһэн мал байгаа юм. Гэбэшье, һаалишан тэдэнээ гүрэндэ тушааха гэжэ ярадаггүй. Һү шэмэтэй үнеэдээ һайнаар харууһалжа, эдеэлүүлжэ, һү ехээр һаагаа, олон түлшье абаа. Тиигэжэ даажа абаһан 15 гунжадаа үнгэрэгшэ жэлдэ тугаллуулжа, тус бүхэнһөөнь 4000 килограмм һү һаажа абаа һэн. Түрүүшынхеэ тугаллаһан гунжадһаа эды шэнээн һү һааха гээшэ тиимэ хүнгэн хэрэг бэшэ ха юм.

Ойн баярай энэ жэлдэ гунжан бүхэнһөө 4400 килограмм һү һааха гэһэн уялга Лубсан-Доржо абаад, тэрэнээ бэелүүлхэ гэжэ оролдежо байна. Жэлэй дүүрэтэр республикын суута һаалишанай энэ уялгаяа дүүргэхэ байһанда ямаршье һэжэг байхагүй. Юуб гэхэдэ энэ һаалишан үнгэрһэн 8 һарада гунжан бүриһөө 3148 килограмм һү һаагаад байна бшуу.

Энэл даа «Байкал» племхозой республикын габьяата малшан алдартай суута һаалишан Д-Л. Дондоповой ажалай амжалта.

С. ХАЛТУЕВ,
хүдөө бэшэгшэ.

ОРОД ХЭЛЭЭР ҮНГЭРГЭГДЭҺЭН ШАЛГАЛТА

...од хэлэ ба литератураар, ...Р-эй түүхэ болон географияар ...орондын олимпиадада ха...ан 75 һурагша хорин ал..., хори юһэн мүнгэн, хорин ... бронзо медальнуудые ...һаа абаашахань. Ород хэ...й литератураар Уласхоорон... ассоциацида (МАПРЯЛ) оро... Австралиһаа Монгол хүрэ... 16 ороной национальна ...дануудта илагшад (юрэн... эрдэмэй һургуулинуудай аха... классуудай һурагшад) Мо... ерэһэн байгаа. 1967 ондо ...бариһан, бүхы социалис ...нуудые, капиталис болон хүг... замда гараһан 29 оро... нэгэдхэдэг энэ эмхи улас...дын хэлэн болоһон ород ... шудалан дэлгэрүүлхэ үг...ототой.

...ЮНЕСКО-гой документнүүдэй ... нэгэдэмэл Нацинуудай Ор...ганизацида хуулита ёһоор хэрэг...дэг хэлэнүүд уласхоорон... гэжэ тоологдодог. Ород хэ...лэнэй тоодо ороно. Хэлэ шу... эрдэмтэдэй дунда үшөө он... «...мжуур» бии юм. Совет эр...тэй академик Виктор Виноградовай тодорхойлһоной ёһоор, хэдэн жэлэй урда бүмбэрсэг дэлхэйн 500 миллион хүн ород хэлэ хэрэглэдэг, шудалдаг байһан.

Тон олон хүн ород хэлэ шудалхые оролдоно. Социалис оронуудта ажаһуудаг тэдэнэй зариман үзэл сурталайнгаа талаар Советскэ Союзтай нягта холбоотой. Нүгөөдүүлынь — капиталис ороной хүнүүд замбуулин ба дэлхэйе шэнжэлдэг совет эрдэм наукаар, СССР-тэй хэгдэдэг худалдаа наймаагаар һонирхоно. Гурбадахи бүлэгүүдтэ — аяншалгын үедэ совет хүнүүдтэй хөөрэлдэхэдэнь, ород хэлэн шухала байна. Ород хэлэ шудалха ушар шалтагаан, юрэнхыдөө, нилээд олон байдаг.

Мүнөө хариин олон тоото оронуудай юрэнхы эрдэмэй һургуулинуудта ород хэлэ шудалдаг болонхой. Жэшээлхэдэ, Англиин 802 һургуулида, ФРГ-гэй — 503, Франциин — 400 һургуулида ород хэлэн заагдана.

МАПРЯЛ, мүн Москвадахи научно-методическа түб бүхы талаараа баян, уран хурса ород хэлэнэй «нюусые» шудалха дуратайшуулда туһа хүргэдэг. «Ород хэлэн хилын саана» гэжэ журнал хэблэгдэн гарадаг, элдэб оронуудай багшанарта методическа заабаринууд бэлдэгдэдэг, һурагшадай учебник болон хрестомати, словарьнуудые гаргалсадаг, гадаадын оронуудай бусад дээдэ һургуулинуудта методико гаргажа үгэдэг.

Москвадахи уласхоорондын түрүүшын олимпиада мүн лэ МАПРЯЛ-ай үүсхэлээр үнгэргэгдөө. Олимпиадада ерэгшэд дунда зэргээр 15—16 наһатайшуул байба.

Түрүүшын уулзалга баярай оршон байдалда үнгэрөө. МАПРЯЛ-ай генеральна секретарь, хэлэ бэшэгэй эрдэмэй доктор Виталий Костомаров ленинскэ хадануудтахи Пионернүүдэй байшангай үхибүүдэй театр соо олимпиадые нээгээ.

Москвагай нэгэ һургуулиин классууд дотор үглөөдэрынь шалгалта эхилһэн байна.

һурагшадай һайн харюунуудые үгэхэдэнь, багшанарай баясажа байхыень шалгалта барилгын аудитори соо хараа һэм. Ород, совет поэдүүдэй уран шүлэгүүдые американец, монгол, француз хүбүүдэй зохидхоноор уншахыень, Хельсинкидэхи электростанциин хүдэлмэришэнэй хүбүүн — финн Ееролс Еуки Таппо гэгшын Москвагай түүхэ тухай тодорхойгоор хөөрэхыень, суута Волго мүрэнэй эрьедэ оршодог томо городуудай нэрэнүүдые румын басаган Виорико Опрягай нэрлэжэ байхыень һайшаан шагнаа һэм. «Ород хэлэ шудалхаяа юундэ оролдонобши?» — гэжэ Гамбург хотын арбан зургаатай Керстон Алберсһаа асуубаб. Үг удхыень бүхы немецүүдтэл адляар нигэжэ тайлбарилаа һэн: «Би политэкономикоор һонирходогби. Маркс, Энгельсые немец хэлэн дээрэ уншанаб. Илан мандаһан социализмын политэкономи шудалхын тула ород хэлэ мэдэхэ хэрэгтэй».

Ород уран зохёолшодой дундаһаа хэндэнь үлүү дуратайбши? гэһэн асуудалдам харюусахадаа, «Петя гээшэб» гэжэ өөрыгөө нэрлэһэн парижанин Пьер Элькаим «Чеховые, Чеховые, үшөө дахин Чеховые» нэрлээ бэлэй.

— Юунэй түлөө?

— Тэрэ ород хэлэндэ намайе дуратай болгоо. Чехов тон бэрхэ психолог, агууехэ уран зохёолшо. Чеховые нигэжэ ойлгоһондонь баярлахаар.

Михаил Шолоховой «Номгон Донние» уншахын тула ород хэлэ шудалнаб гэжэ австралийка Елена Борланд хэлэбэ.

Олимпиадада хабаадагшадай хоорондоо хөөрэлдэхэнь, онсо һонирхолтой байгаа һэн. Тэдэнэр Москвада нүхэсөө ха юм. Турһаа ерэһэн Патрика Жарнигон, Улаан-Баатарай Оюунцэцэг Жамсранжав, ГДР-эй Эльхэ Эрик, Болгариин Яна Жечева, полячка Ирена Татьевска, кубинка Мария дель Кармен гэгшэд хоорондоо ородоор лэ хөөрэлдөө. Энээхэн бүлэгые харахадаа, ород хэлэнэй уласхоорондын хэлэн боложо байһые ойлгохоор байгаа.

Олимпиадын дүүрэхэдэ, медальнууд барюулагдаа. Ленинэй, Толстойн, Горькиин хэлэ шудалагшадай олимпиадада хабаадагшадай саашадаа амжалта туйлахыень Виталий Костомаровтай хамта хүсэе. Юуб гэхэдэ, хэлэ мэдэхэдээ, ород совет арадай сэдьхэл зүрхэнэй гүн һайханиие ойлгохо зам олохо бшуу.

Михаил АМЕТИСТОВ,
АПН-эй корреспондент.

„НОМОЙ БАЙШАНДА"

Аймагай түб Хурамхаан тосхоной гол үйлсын тэгэн дундахана томо гэгшын сагаан байшан яларан харагдажа, хүнэй дура сэдьхэл абаһаар лэ татана. Ойронь хүн зон саг үргэлжэ сугларанхай, хүлгөөтэй байдаг. Дүтэлэн ошожо харахада, үүдэн дээрэнь клуб-магазин «Огонёк» гэжэ бэшээтэй, үргэн ехэ сонхонуудайнь шэлэй саана олон тоото номуудай аятай зохидоор табяатай байхань харагдана.

Досоонь орожо хараһан хүн номуудые баринхай гарадаг. Тиимэһээ энэ клуб-магазиниие номой байшан гэжэ нэрлэнэ. Буркоопсоюзай товаровед Мария Никитична Жгилёва нёдондо жэлдэ тус клуб-магазинай нээгдэхэ үдэр улад зоной урда гаража, ойлгуулан хөөрэжэ үгэһэн байна.

— Энэ клуб-магазинай гансал канцеляриин хэрэгсэлэй эд бараа болон номуудые хүн зондо худалдаха гэһэн зорилготой бэшэ, харин хамаг бүхы ажал хүдэлмэриеэ клубта адлихан ёһо гуримтайгаар түсэблэн байгуулха үүлгатай. Клуб-магазинай хүдэлмэриие тусхай советударидаха зэргэтэй, — гэжэ нүхэр Жгилёва хэлээ һэн.

«Огонёк» клуб-магазинай дэргэдэ арба нэгэн хүнһөө бүридэһэн совет бии болгогдожо, тэрээндэнь КПСС-эй райкомой түлөөлэгшэд, һургуулиин багшанар, эмшэлэгшэд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд, библиотекарьнүүд болон комсомолшууд оролсобод.

Тэдэнэр саг үргэлжэ сугларжа, уужам салуу наймаанай таһалга соо хайшан гэжэ номуудые ябталан табихаб, хаана ямар стендүүд, стеллажуд табигдахаб гэжэ хэлсэбэд. Тиигэжэ нииитэ-политическэ, научно-техническэ, медицинын, хүдөө ажахын номууд, мүн уран зохёолой, хүүгэдэй шэнэ номууд, бэлэгүүд, буряад литература, хүгжэм, ното гэхэ мэтэ арбан табан гаршаг доро хубаарилагдан табигдаба. Тэндэнь уншагшадай ном захижа бэшэхэ стол дээрэ журналнууд болон номой хэблэлэй адресууд табяатай. Тиин клуб-магазин дотор ороһон хүн тэрээн соогуур дуран соогоо ябажа хараха, номуудые шэнжэлэн уншаха аргатай болоно.

Ном худалдажа абахаяа ерэгшэдые клуб-магазинай наймаалагшад Роза Михайловна Миронова, Вера Ринчино хоёр хүндэтэйгөөр угтан абажа, хэрэгтэй номуудые шэлэн абахадань саг дары туһалдаг, хүнүүдэй асуудалда анхаралтайгаар хандадаг. Энэ талаар Роза Михайловна Миронова үнинэй дүй дүршэлтэй, аяар арбан зургаан жэл соо наймаалагшаар ажаллаһан. Залуу наймаалагша Вера Ринчинодоо туһалжа, һургаал заабари үгэжэ байдаг. Клуб-магазинай совет тон нягта холбоотойгоор ажаллажа, хүдэлмэриеэ һонирхолтойгоор, эрхимээр ябуулжа байдагынь урматай. һара бүриингөө түсэбые клуб-магазинай хүдэлмэрилэгшэд 120—130 процентээр дүүргэдэг юм. Календариин улаан тоотой үдэрнүүдтэ һонирхолтой уулзалганууды үнгэргэнэ, «Огонёк» гэһэн ханын газетэ һара бүри гаргана, ерэһэн шэнэ номуудые шэнжэлэн харана, хөөрэлдөө үнгэргэнэ.

ВЛКСМ-эй райкомой секретарь Тамара Бубеева, аймагай библиотекые даагша Валентина Будаева, үхибүүдэй библиотекын хүдэлмэрилэгшэ Валентина Михайлова, КПСС-эй райкомой пропаганда болон агитациин таһагай хүдэлмэрилэгшэ Любовь Аркадьевна Жалсараева болон бусад уулзалгануудта байлсажа, хөөрэлдөө хэһэн байна.

Мартын наймандa үнгэргэгдэһэн «Россида ажаһуудаг эхэнэр», үхибүүдые хамгаалгын бүхэдэлхэйн үдэртэ зорюулагдан «Үхибүүд манай жаргал» гэһэн уулзалга илангаяа һонирхолтой байгаа. «Комсомол болон залуушуул коммунис общество байгуулгада ямар үүргэтэй байха ёһотойб» гэһэн удха түгэлдэр слёт үнгэргэгдэһыень онсолон тэмдэглэмээр.

Хурамхаан тосхоной «Огонёк» гэжэ клуб-магазинай наймаалагшад һуурин тосхонуудаар, гүүртэ болон отаранууд дээгүүр ходо гарадаг, хүдөөгэй ажалшадтай уулзалга үнгэргэдэг. Тэдэнэй захяа эрилтэнүүдые абадаг заншалтай боложо байна. Мүн аймагай соёлой ордон соо үнгэргэгдэһэн суглаа хуралдаануудай үедэ клуб-магазинайхид хододоо ерэнхэй байдаг.

— Гэхэтэй хамта манай ажал хүдэлмэридэ горитойхон дутагдалнууд бии, — гэжэ тус клуб-магазиниие даагша Роза Михайловна Миронова хөөрэнэ. — Манай клуб-магазинда номууд хожомдожо ерэнэ.

Үнгэрэгшэ жэл Хурамхаанай «Огонёк» клуб-магазинай ажал хүдэлмэри эрхим һайн дээрэ тоологдожо, арад зоной дунда ном тараалгын Бүхэроссиин харалгын дүнгэй ёһоор, энэ клуб-магазинай хүдэлмэрилэгшэд Буркоопсоюзай, РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи хэблэлэй комитедэй, гүрэнэй наймаанай хүдэлмэрилэгшэдэй болон эб хэрэглэгшэдэй кооперациин профсоюзай Президиумэй ЦК-гай мүнгэн шан абаһан, грамотаар шагнагдаһан байна.

Хурамхаанай клуб-магазинай наймаалагшад Роза Михайловна Миронова Вера Ринчино хоёр бүхы сэдьхэлһээ оролдожо ажаллана. Тэдэнэй хүдэлмэридэ амаралтын үдэр гэжэ үгы. Үдэшэ орой болотор ажалладаг клуб-магазинда хурамхаанайхид орожол байдаг, шэнэ номуудые абажа гаргадаг.

К. БУБЕЕВ.

Архи—ажалай, ами наһанай дайсан

...ҮГЭДӨӨРӨӨ ХАБААДАХА ЁҺОТОЙБДИ

...ндахa гээшэ хүнэй бэедэ... хорон, ниитын байдалдашье ...хидол ушаруулдаг гэжэ тон ... тооложо гаргагданхай, ...үрмэндэ эли болонхой гээшэ. ... өөрынгөө (архиншa хүн ... хамар дорохиһоо холо ха... болидог шуу) бэедээ али ...й хоро хүргэнэбиб гэжэ хэды ... мэдэжэшье байгаа һаа, «нэ...ахин энэ дэлхэйдэ ажаһууг...даа» гэһэн бэеэрээ архи ...шэд» үсөөн аал?

...гэ һамгагүй архидадаг нэгэ ...иие мэдэхэб. Элхиин авто...ль заһабаридаг заводто ...аа худэлдэг байһанаа, ар... боложо, ажалһаа гаргуу... гэрээр дүүрэн үхибүүдтэй. ... соонь хэлэгүй, дүлиишье ... бии. Архиин хойшолон ...бэедэ дамжадаг гэжэ меди... эрдэм тодоруулaнхай гээ...б даа. Тиигээдшье архиншa ...эгэ хоёр үхибүүдтээ ямар ...жэшээ харуулхаб даа. Тэ...үүдээ табигданхай ябаха. ...хүндэрхүү болоһон ябадал... ямар олон байгаа гээшэб, ...шье үшөөл байһаар гэжэ ...алтэй.

...имэһээ ниитын байдал... тон харша «архидалгатай, ...голизмтай тэмсэл шангадха... хэмжээнүүд тухай» парти, ...ительствын тогтоол олон ту... тон ехээр һайшаагдаһа... ойлгосотой.

Манай Элхи тосхон Буряад ... олон һууринуудтал адли ...ондоо үндэһэ яһатанай ту...шадһаа бүридэһэн хүн зон... томо һуурин юм. Манай сель... газар дээрэ промыш... хүдөө ажахын предприя... организаци болон эмхи ...нууд бии. Автомобиль за...ридаг Элхиин завод, Карл ... нэрэмжэтэ колхоз, «Сельхозтехникын» аймагтахи ..., 5-дахи ГПТУ, барил...һожоруулагдаһан 136-да...онын нэгэ участок, түмэр ...станци, дунда ба эхин һур...нууд болон бусад соёлой, ...ын эмхи зургаанууд ор... юм.

...тогтоолой гарамсаар кол... бүхэндэ суглаанууд боло... энэ документтэй хүн зониие ...уулагдаа һэн. Мүн лэ кол... бүхэндэ партийна, ком...ой, профсоюзай суглаанууд ...гдөө.

...Байгша оной июль һарада сельскэ Соведэй сесси зарлагдажа, энэ асуудал зүбшэн хэлсэгдээ һэн. Архидалгатай, алкоголизмтай тэмсэхэ тухайда ехэ хөөрэлдөөн болоо. Энэ хэрэгтэ ниитын эмхинүүдэй — профсоюзай организацинуудай, нүхэдэй сүүдэй үүргэ дээшэлүүлхэ, мүн сельскэ Соведэй депутадуудшье тон ехэ хүдэлмэри ябуулха ёһотой гэжэ сесси дээрэ тэмдэглэгдээ һэн.

Тогтоол дотор хараалагдаһанай ёһоор абтаһан бодото хэмжээнүүд гэхэдэ, заводой, ПТУ-гай хажуудахи магазинуудта архи худалдахыень болюулагдаа. Бэшэ магазинуудта (манай тосхондо 12 магазинай 9-дэнь) үдэрэй 11 сагһаа үдэшын 19 час болотор архи худалдадаг болонхой. Амаралтын, һайндэрэй үедэ архи худалдаха ябадал огтолон хоригдоо. Энэ талаар магазинай, столовонуудай хүдэлмэриие депутадууд, арадай хинагшадтай сугтаа шалгалта хэдэг байна. Архида ороһон зонуудые аргалха талаар бодото хэмжээн абтаадүй байһаар гэжэ мэдэрхэ хэрэгтэй. Медицинын эмхи зургаанууд тусхай заабаринуудые хүлеэнгүйгөөр иимэ уладуудые аргалжа эхилхэ ёһотой аад, эхилээдүй байна. Сельскэ Соведэй үмэнэһөөшье шанга эрилтэ хээдүй, эдээниие хаанаб даа ондоо тээ абаашажа, аргалхын тухай бодожо байгаабди гэжэ мэдэрэе. Архида ороһон уладууд манай Элхидэ яһалашье бии. Архидаад, нэгэ организациһаа гараад, нүгөөдэдэнь орохо, тэндэһээшье намнуулха, тиигээд хаанашье ажалгүй ябадагуудшье бага сага дайралдаха даа. Иимэ зониие тосхоной ажалшадай суглаан дээрэ табидаг байнабди. Байгша оной апрель һарада ехэ шууятай иимэ суглаа үнгэргөө һэмди. Ажалай журам эбдэгшэд, архиншад эндэ хяа шүүмжэлүүлээ, улайгаа, сайгаа, шахаа тангаригаа үгөөд бэлэй. Мүнөө харахадам, эдэнэрэй зариманиинь яһала заһаранхайнууд ябадаг агша.

Коллектив бүхэндэ нүхэдэй сүүд байгуулагданхай. Мүн манай сельсоведэй дэргэдэ иимэ сүүд бии юм. Автомобиль заһабарилгын заводтохи сүүд энэ жэлдэ 7 хэрэг хараһан байна. ГПТУ-гай сүүд 3 хэрэг хараа, колхозой сүүд нэгэ хэрэг хараа. Зарим газарта, жэшээнь, «Сельхозтехникын» отделениин коллективтэ байгуулагдаһан нүхэдэй сүүд оройдоо хүдэлдэггүйнь гэмшэхээр байна.

Архи ууха, ниитын гурим эбдэхэ ябадалтай амжалтатайгаар тэмсэхын тулада һэргылэмжын хүдэлмэри ябуулха ёһотой байһамнай ойлгосотой. Ажалшадай сүлөөтэй сагаа ашатай туһатайгаар үнгэргэхэ гээшэ ехэ удха шанартай. Энэ талаар илангаяа залуушуулай дунда хүдэлмэри яһала ябуулагдана.

Манай нютагта залуушуул олон. Автомобиль заһабаридаг заводой хүдэлмэришэдэй 40 процентнь залуушуул юм. «Сельхозтехникын» нэгэдэлдэ, колхоздо, ГПТУ-да залуушуул олон даа. Эдэнэртэй хүдэлмэри ябуулагдана. Жэшээнь, заводой залуушуулай олонхинь үдэшын һургуулида һурадаг юм. Совет хуулиин гуримтай такилсуулха хүдэлмэри хэгдэнэ. Жэшээнь, аймагай юристнүүдтэй, военкомадай хүдэлмэрилэгшэдтэй заводой залуушуул саг сагта уулзажа, хөөрэлдэдэг гуримтай. Мүн залуу хүдэлмэришэдэй ажал хэрэг, һуралсал, ажабайдал тухайнь хөөрэлдөөн болодог. Заводой директор, мастернууд, цехүүдэй начальнигууд, хүдэлмэришэн залуушуулай үдэшын һургуулиин директор, сельсоведэй түрүүлэгшэ иимэ уулзалгадань хабаадалсадаг юм. Үдэшын һургуулиин директор шабинарайнгаа гэр бүлынхидэй суглаа татажа, мүн лэ иимэ хөөрэлдөө хэдэг байна.

Ажалшадай, тэрэ тоодо залуушуулай сүлөөтэ сагаа үнгэргэхэ хэрэгтэ соёлой эмхи зургаанууд ехэ һуури эзэлхэ ёһотой, эзэлдэгшье байна. Элхиин соёлой байшан (колхозой центртэ байдаг), заводой профсоюзай клуб, библиотеканууд яһала хүдэлмэри ябуулдаг, хэмжээ ябуулгануудые эрхилдэг байна.

Эдэ мэтын хэмжээ ябуулганууды үнгэргэһэнэй ашаар залуушуулай, багашуулай дундаһаа гэмтэ аашa гаргаха ябадал манай нютагта хомор. Архидалгатай, алкоголизмтай тэмсэхэ талаар манайда хэхэ юумэн үшөөл ехэ, архи ууха ябадал гансата үсөөршөө гэхэ аргагүйбди. Энэ талаар ойлгууламжын, хүмүүжүүлгыншье, эмхидхэлэйшье хүдэлмэри улам шангадхаха, хуулиишье зүгһөө хэмжээнүүд абтаха юм. Олониитэ, ниитын эмхинүүд, депутадууд, үзэл сурталай, медицинын хүдэлмэрилэгшэд, бэгэнёр хэлэхэдэ, бүгэдэнэй хабаадаха хэрэг энэ болоно гээшэ ааб даа.

Р. БАЗАРОВА,
Загарайн аймагай Элхиин сельсоведэй түрүүлэгшэ.

Айл бүхэндэ—газетэ, журнал

ЭМХИТЭЙГЭЭР ЭХИЛБЭ

Улаан-Үдын нефтебазын партийна организаци ажалшадай дунда хэблэл тарааха хэрэгтэ ехэ анхарал табина. Баазын бухгалтер Валентина Васильевна Мирошниченко хэблэл тарааха ниитын эмхидхэгшээр томилогдоод, энэ даабаряа гурбадахи жэлээ оролдосотой һайнаар дүүргэжэ байна.

Ажалшадай дунда хэблэл тарааха хүдэлмэри энэ коллективтэ байгша жэлдэшье эмхитэй һайнаар эхилбэ. Газетэ, журналнуудые тараалгын түрүүшын гансахан үдэр соо 30 хүн 600 гаран түхэригэй захил хэһэн байна. «Правда», «Комсомольская правда», «Труд» газетэнүүдтэ, «Огонёк», «Смена» ба бусад журналнуудта захил олоор абтаа. Республикын «Правда Бурятии» газетые хүдэлмэрилэгшэ бүхэн захиһан байха юм.

Нефтебазын механик Н. Ф. Благушин, бухгалтер З. И. Киреева, мастер А. Н. Попова, оператор А. Н. Пугачева болон бусад тус тустаа 25—40 түхэригэй газетэ, журналнуудые захиһан байна. 1973 ондо хэблэгдэн гараха газетэ, журналнуудта захил абалга үргэлжэлһээр.

М. СУТУРИН.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: хэблэл тарааха ниитын түлөөлэгшэ В. В. Мирошниченко газетэ, журналнуудта захил абажа байна.

Авторай фото.

Ажалшадай бэшэгүүдһээ

АНХАРАЛТАЙГААР ХАНДАЖА...

Сэлэнгын аймагай түб Гусиноозерск хотын 25-дахи һүнэй магазинда Галина Егоровна Чекалина наймаалагшаар гурбадахи жэлээ хүдэлнэ.

Почтовая үйлсөөр оршодог энэ магазин соо ороходо хододоо ариг сэбэр, юумэнүүдынь нягтаханаар, таатай зохидоор табигданхай байдаг. Наймаалагша Галина Егоровна магазинда ороһон хүн бүхэниие налархай илдамаар угтажа, тэдэнэр хэрэгтэй юумэеэ шэлэжэ, үгэдэг. Зарим магазинда ороходо, олон хүн ээлжээндэ зогсожо байдаг һаа, энэ магазин соо тиимэ юумэн байхагүй. Ушарынь юуб гэхэдэ, Галина Егоровна шадамараар ажалаа эмхидхэдэг, улад зоной эрилтые угаа түргөөр хангана ха юм.

— Та, нэгэ мүнгэеэ мартажархибат, — гэжэ наһажаал үбгэжөөлдэ Галина Чекалинагай хандахада:

— һайнши даа, Галя, — гээд тэрэ үбгэжөөл энеэбхилнэ.

— Болгоомжотойгоор ябаарай, һүеэ адхажархибаш, — гээд наймаалагша багахан басаганда захина.

Наймаалагшын хүн бүхэндэ иимэ анхаралтайгаар хандахада, хэншье хүхюутэй баяртай ябаха бэшэ аал? Тэдэнэй ажалыншье урагшатай һайн байхал.

«Энэ магазинда ороходоо, гэртээ ерэһэн шэнги байдаг лэ». «Нүхэр Чекалина бэрхэл наймаалагша даа. Ажалдаа шадамар, түргэн гээшэнь! Манай гэртэ ажаһуугшадай бултанайнь үмэнэһөө баяр хүргэнэб». Иимэрхүү удхатай магтаалай үгэнүүд энэ магазинай дурадхал, һанамжануудай дэбтэр соо олохон. Тэдэнэй заримыеньшье уншаһан хүн Галина Егоровна ажалдаа ямараар хандадаг бэ гэжэ гансата ойлгохо байха.

Нүхэр Чекалинагай ажал хүдэлмэри урагшатай һайн ябана. Худалдаа наймаанайнгаа түсэб һара бүри үлүүлэн дүүргэнэ. Даабарита ажалдаа эрхим дүнгүүдые туйлажа ябадаг наймаалагша Галина Чекалина В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойн баярай медаляар, Хүндэлэлэй хэдэн грамотаар шагнагданхай.

Худалдан абагшадта энэрхы сэдьхэлтэйгээр хандажа, оролдосо ехэтэйгээр хүдэлдэг энэ наймаалагшые хүн зон хүндэлхэ ёһоороол хүндэлнэ ха юм.

И. МАЛЬЦЕВ.

Манда харюусана

«ЖЭЖЭ БЭШЭ АСУУДАЛ»

Иимэ гаршагтай корреспонденци манай газетын августын 3-най номерто толилогдоһон байгаа. Зэдын аймагай Ториин совхозой холын малшад ба механизаторнуудые соёлой, худалдаа наймаанай, медицинын, һуудал байдалай талаар хангаха хүдэлмэри ехэ дутагдалтай, Тори тосхоной соёлой байшан һүүлэй үедэ муугаар хүдэлнэ гэжэ тэрэ корреспонденци соо шүүмжэлэгдэһэн юм.

Энэ асуудалаар хэмжээ абахынь тула Зэдын аймагай Соведэй гүйсэдхэхэ комитедтэ редакци хандаһан байна.

Ториин совхозой малшад болон бүхы ажалшадые һуудал байдалай, худалдаа наймаанай, соёлой талаар хангаха асуудал аймсоведэй гүйсэдхэхэ комитедэй нүүдэл заседани дээрэ харагдаһан байна. Тиихэдэ тус корреспонденци соо хэлэгдэһэн дутагдалнууд булта зүб гэжэ элирүүлэгдэжэ, тэдэниие усадхаха талаар хэмжээнүүд хараалагдаба. Тус асуудал мүн Доодо-Ториин сельскэ Соведэй сессиин үзэмжэдэ табигдаа.

Доодо-Ториин соёлой байшангай, мүн автоклубай хүдэлмэри түсэбэй ёһоор саашадаа эмхидхэгдэдэг болоно, холын малшадта автоклубай ошожо байха тусхай график зохёогдоһон байна. Тиихэдэ автолавкануудай хүдэлмэри һайжаруулха талаар совхозрабкоопой хүтэлбэрилэгшэдтэ даалгагдаба. Хүн зоной һуудал байдалай хэрэглэмжэ хангаха таһалга Алцаг тосхондо һаядаа нээгдэхэнь.

Ториин совхозой һуурин нютагуудай хоорондохи харгы заһабарилха, тэдэ тосхонуудые болбосон түхэлтэй болгохо хэрэгтэ аймагай бюджедһээ мүнгэн һомологдожо, тэрэ хүдэлмэри хэхэ эмхи зургаанууд тодорхойлогдоо. Ториин совхозой ажалшадай эрилтэ хангалгые һайжаруулха хэмжээнүүд бодото дээрээ бэелүүлэгдэжэ байна гээд Зэдын аймагай ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ нүхэр Жаргалов С. Б. редакцида мэдээсэбэ.

...НИЕ ЯМАРААР ХАНГАНАБ

Магазинуud шэнэ гуримаар ажаллана

...оло тосхоной эдеэ хоолой ...нда ороходо, «Худалдан ...лэй үнэтэ саг алмалга — ...й нангин зорилго», «Хүн ... энэрхы зохидоор ханда...ултыень дүүрэн хангаха» ...уряа лозунгнууд нюдэндэ ...шино. Магазин соо уужам, ..., сэбэр. Хатуу саарһан ...алһан саахар, конфетэ, ... болон эдеэ хоолой бусад ...ууд таг дээгүүр аятай зо...табяатай. Тэндэһээ дура... шэлэжэ аба — шиниин .... Хүнүүд удаан оошорто ...й хэрэгтэй юумэеэ абаад ...наймаалагшада ошожо ха..., шэгнүүлэнгүй, мүнгэеэ ..., газаашаа гарана. Юрэдөө ...ан абагшадые хангалга го...һоо юугээрээшье илгаа....

— Худалдаа наймаанай шэнэ гуримда ороһоор һара тухай боложо байнабди. Хүнүүд урдань оошорто байжа, үнэтэ сагаа ехээр барадаг һэн. Харин мүнөө тиихэеэ болинхой. Хэрэгтэй юумэеэ минутын туршада абаад лэ гарана. Наймааншье гүйсэтэй болоо. Хүдэлмэридөө түрүү онол арга нэбтэрүүлһэнһээ хойшо 3.000 гаран түхэригэй эдеэ хоолой зүйл үлүү ехээр наймаалаад байнабди. Олзо доход ехээр оруулдаг болоходоо, өөһэдымнайшье салин хүлһэн дээшэлхэ бшуу, — гэжэ тус магазинай ахалагша наймаалагша П. И. Иванова хөөрэнэ.

Эндэ хоёр наймаалагшад хүдэлдэг юм. Ахалагша наймаалагша худалдан абагшадһаа мүнгэ абадаг. Харин нүгөөдэнь эдеэ хоолой зүйлнүүдые 200 граммһаа килограмм хүрэтэр шэгнүүртэйгээр багсалжа, тагууд дээрэ табина. Тиихэдээ багса бүхэндэ хэды шэнээн шэгнүүртэй эдеэ хоолой зүйл бииб, хэды сэнтэйб гэжэ бэшэнэ.

Шэнэ гуримаар ажаллажа эхилхэдэтнай, худалдан абагшадай зүгһөө гомдол ороо гү, багсалһан юумэнэйтнай шэгнүүртэ этигэнгүй шэгнэжэ үзэхэ ушар гараа һэн гү гэжэ һонирхобобди. «Нэгэшье» гомдол ороогүй, харин ээлжээндэ байжа, сагаа барахаа болиһондоо баярладаг. Үзэг бэшэг мэдэхэгүй үбгэд хүгшэдтэ бэрхэтэй болоогшо. Абаха юумэнэйнгээ хаана, ямар таг дээрэ байһыень уншажа шадахагүй байдаг. Тиимэһээ тэдэнэр бидэндэ тэды шэнээн саахар гү, али лапшаа үгэл даа гээд эридэг зандаа. Харин багсалагдаһан юумэнэй шэгнүүртэ үнэншэнгүй, шалгажа үзэхэ ушар үзэгдөөгүй, — гээд наймаалагшад харюусана.

Байгша ондо Мухар-Шэбэрэй аймагта юһэн магазин худалдаа наймаанай шэнэ гуримда оруулагдахаар хараалагдана. Мүнөө дээрээ табан магазинда худалдаа наймаан түрүү онол аргаар ябуулагдана. Ойрын сагта Суулга, Шаралдай, Никольск, Түгнэ тосхонуудтахи эдеэ хоолой магазинууд худалдаа наймаанай шэнэ гуримда оруулагдаха юм. Харин мүнөө эндэ бэлэдхэлэй хүдэлмэри хэгдэжэ байна.

Б. ЖАМБАЛОВ,
манай корр.

КНДР. Республикын арадай ажахые хүгжөөхэ зургаан жэлэй түсэбэй ёһоор арадай хэрэглэлэй эд бараан хоёр дахин ехээр үйлэдбэрилэгдэдэг болохо.

Саривон хотодо бүд нэхэлгын томо комбинат баригдана. 100 мянган ээрсэгтэй фабрика хүдэлжэ эхилэнхэй. Үшөө хоёр фабрика мүнөө баригдажа байна. Бүд нэхэдэг фабрика СССР-һээ хлопок абана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: бүд нэхэдэг фабрикын цех соо.

ТАСС-ай фотохронико.

«СПОРТЛОТО»— ҺОНИРХОЛТОЙ НААДАН

«Спортлотогой» Буряадай зонын управлени Улаан-Үдэ городто байгуулагдаба. Республикымнай ниислэл хотодо ажаһуугшадай «Спортлото» наадаха тон дуратай байһан дээрэһээ иимэ шиидхэбэри абтаһан байна. Энэ наадан яажа үнгэргэгдэхэб, «спортлотоһоо» ороһон олзо ямар юумэндэ гаргашалагдахаб, нааданай зорилго ямар бэ гэхэ мэтэ асуудалнууд мүнөө олохон хүнүүдые һонирхуулна.

«Спортлото» гээшэмнай спортивно-шүүбэритэ лоторей болоно. Энэ лоторей орон доторнай үнгэргэгдэжэ эхилһээр оройдоол хоёрдохи жэлээ ябажа байна. Энэ саг болзор ехэ бэшэ ааб даа. Гэбэшье ороноймнай олохон городуудта тэрэ тоодо манай хүршэ — Эрхүүдэ, Шэтэдэ «спортлотогой» наадан амжалтатайгаар үнгэргэгдэнэ. «Спортлотогой» карточкануудые үхибүүдһээ эхилээд, үбгэд хүрэтэрөө худалдан абана. Нэгэ карточкань 30 мүнгэтэ.

Спортивно-тооото лоторей өөрын намтартай юм. 500 жэлэй саада тээ Италиин Генуе городто анхан түрүүн энэ наадан бии болоһон байгаа. Һүүлээрнь Италиин бусад городуудаар таража эхилээ. Һаяхан энэ нааданай бии болоһоор хоер зуун жэлэй ойе Венгридэ тэмдэглэбэ. Советскэ Союзда эмхидхэгдэһээр оройдоол хоёр жэл боложо байна гэжэ хэлэһэн байнабди. Энэ хугасаа соо орон доторнай «спортлотогой» наадай түргөөр таража, олоной дура татаа. Мүнөө энэ наадан бүхэсоюзна удха шанартай болонхой.

Социалис оронуудта — Болгари, Чехословаки, Польшо, Венгридэ «спортлото» һайнаар хүгжэнги юм. Жэшээлхэдэ, Польшодо үбгэн залуугүй бултадаа субботын үдэр «спортлото» наададаг заншалтай. Тон олон хэһэгээр карточканууд барлагдан гарадаг байна. Тиин полягууд ехэ шүүбэринүүдые шүүдэг, энэ наадандаа дуратайгаар хандадаг байха юм. Тиимэһээ Польшодо таһалгаряагүйгөөр «Спортлотогой» наадан үнгэргэгдэнэ. Хүн бүхэн нааданда хабаадалсаад лэ байдаг.

«Спортлото» юугээрээ хүнэй дура татанаб? Шалтагаан олон ааб даа. Нэн түрүүндэ тодорхой дүримөөр наадалга, тиражынь олондо ойлгосотойгоор, түргэ-түргэн үнгэргэгдэнэ. «Спортлодото» дуратайшуул бултадаа арба хоноод лэ гэхэ гү, али һарадаа гурба дахин нааданда хабаадалсаха арга боломжотой. Гансахан карточкаар 5000 түхэриг мүнгэ шүүхэ золтой хүнүүд байха.

«Спортлотогой» карточка олон юм. Иимэ карточканууд магазин, столово, киоскнуудта, вокзал кинотеатр, стадионуудта худалдагдаха. Хэлхеэ холбооной, нөөсэлгын кассануудай, спортын бүлгэмүүдэй, «Союзпечать» агентствэнүүдэй эдэбхитэд, һайн дураараа тараагшад карточкануудые худалдаха байна.

Эсэсэй эсэстэ энэ нааданда хүнүүдэй олоороо хабаададаг ушар гэхэдэ, карточкануудые худалдаһан мүнгэнэй 50 процентнь шүүбэринүүдые түлэлгэдэ, нүгөөдэ хахадынь спортын элдэб түхеэрэлгэнүүдые барилгада, ниитэ спортивна хэмжээ ябуулгануудые үнгэргэлгэдэ, физкультура болон спорт хүгжөөлгэдэ гаргашалагдаха болоно. Тиимэһээ али алиндашье ашатай туһатай наадан болоно гээшэ.

Үнгэрэгшэ жэлдэ «Спортлотоһоо» ороһон олзын 8 миллион түхэриг спорт хүгжөөлгэдэ гаргашалагдаа. Энэ жэлдэ 25 миллион түхэриг гаргашалагдахаар хараалагдана. Спортын элдэб түхеэрэлгэнүүдые барилгада, хуушануудые һэльбэн заһалгада 3373 мянган түхэриг мүнгэн гансахан РСФСР-эй спортын комитедтэ үгтөө. «Спортлотогой» мүнгэн зөөреэр баригдажа байһан спортын түхеэрэлгэнүүдые нэрлэхэ болбол олон байха. Жэшээлхэдэ, Москвадахи В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ Түбэй стадионие һэльбэн шэнэдхэлгэдэ 1304 мянган түхэриг, хүршэ республикымнай ниислэл хото—Якутскда бүхэ барилдаанай зал барилгада—250 мянган, Свердловскдо «Юность» гэжэ спорткомбинат барилгада 100 мянган түхэриг мүнгэн гаргашалагдахаар хараалагдана.

«Спортлотогой» карточкануудаар ехэ мүнгэ шүүхэ золдо хүртэгшэдые дурдабал олон. Москвада ажаһуугша Людмила Морозома 1970 оной түрүүшын тиражда бүхы зургаан номер тудажа, 5000 түхэриг шүүһэн байна. Московско областиин жолоошон Василий Анисимов хоёр карточкын таба-табан номер тудажа, 10 мянган түхэриг шүүжэрхёо. Киев городой багша Любовь Мельниченко үшөө ехэ шүүбэри—10,926 түхэригэй золдо хүртөө. Байгша оной майн 13-да Таллинай инженер Михаил Фенько, июльдэ Ленинградай «Красный выборжец» заводой халаанай мастер Юрий Хмелев гэгшэд мүн лэ тус тустаа 9—10 мянган түхэриг абаһан байна. Манай хүршэнэр Эрхүү, Шэтэ городуудай хүн зон баһал золто карточкануудай эзэд болоһон байха юм.

Гэхэтэй хамта, золто карточкануудай эзэд болохын тулада наадагшад ехэ анхаралтай байха зэргэтэй. Нааданай гурим, дүримые тон наринаар сахиха шухала. Карточкын бүхы гурбан хубида (А, Б., В) 49 номернуудай зургааень гэхэ гү, али спортын зүйлнүүдые бэшээд, «Спортлото» гэһэн тэмдэгтэй шара үнгэтэй тусгаар хайрсаг уруу табиха хэрэгтэй. Тиихэдээ «А» хубииень бэедээ үлөөхэ шухала. Харин «Б», «В» гэһэн хоёр хубиие бэе бэеһээнь һалгаангүй тусхай хайрсаг уруу хэхэ хэрэгтэй. «(Спортлотогой» карточкын ара таладанъ нааданай дүрим бэшээтэй байха).

«Спортлотогой» карточка дээрэ тэмдэглэгдэһэн спортын 49 зүйлэй 5—6 зүйл тухай эндэ дурдалтагүй, гурбыеншье таахань хэсүү байха гэжэ зарим хүнүүд хөөрэлдэдэг. Хэдэн мянган ондо ондоо янзануудые (вариант) эндэ тоолоҗо болоно гэжэд математигууд баталан хэлэдэг. Тиимэһээ золдо хүртэхэ найдабари бага байха шэнгеэр түрүүн үзэгдэдэг. Гэбэшье хэдэн мянган нөөсэлгын кассанууд «Спортлотогой» карточкануудай золтой байһые гэршэлэн харуулжа үгэхэ.

«Спортлото» нааданай дүримые хэрэгсээдэггүй хүнүүд Эрхүүгэй, Шэтын областьнуудта бии байһаар гэжэ зарим баримта гэршэлжэ үгэнэ. Иимэ хүнүүд ехэхэн алдуу хэнэ гээшэ. Тэдэнэрэй карточканууд голодоһон болоод һаладаг гү, али саг болзорһоо гээгдэшэдэг байна. Нааданай гурим тухай үшөө дахин һануулаябди: карточка дээрэхи шэлэһэн тоонуудай зүбөөр зураад, саг соонь тусхай хайрсаг уруу табиха шухала.

Октябриин нэгэнһээ «Спортлото» гэһэн карточка Улаан-Үдэдэмнай түрүүшынхиеэ худалдагдахань гээшэ. Зонын управлениин таһагууд республикын аймагуудай түб тосхонуудта хоможоо байгуулагдахаар хараалагдана.

«Спортлотогой» нааданда дуратайшуулда аза талаан хүсэе.

Д. ЦЫРЕНОВ,
«Спортлотогой» Буряадай зонын управлениин начальник.

УЛАСХООРОНДЫН ШЭНЖЭЛ[...]

Гансахан бүтэмжэтэй зам

Урда Вьетнамай фронтнууд дээрэхи мүнөөнэй байдалые харахада, дайгаа «вьетнамай түхэлтэй болгохо» гэдэг һанаашалгань Вьетнамдахи дайнай намаг сооһоо США-е гаргажа шадахагүй байшоо. Американ бомбардировщигуудай айхабтар ехээр бомбодожо байбашье һаань, Арадай зэбсэгтэ хүсэнүүд оронойнгоо сүлөөлэгдэһэн газар дайдые улам үргэдхэнэ. Фронтын лини Сайгондо бүри дүтэ болоҗо байнхай. Франциин «Монд» газетын тэмдэглэһэнэй ёһоор, стратегическэ шухала удха шанартай районой түб — Тиенфыогые патриодуудай эзэлһэнһээ уламжалан, «Урда Вьетнамай хоёрдохи зиндаагай хото — Данангда тохёолдоһон аюул бүри ехэ болобо». Эндэ Американ сэрэгэй ехэ бааза байдаг юм.

Патриотическа хүсэнүүд Хюэ хотын оршон тойрондо байлдаануудые хэжэ үргэлжэлһөөр. Сэрэгэй хойто сектортэхи провинциин ниислэл — Куангчин түлөө тулалдаанууд июниин һүүл багһаа хойшо нэгэшье үдэр һуларнагүй. Энэ хотые эзэлхэ гэжэ һэдэһэн сайгон далайн-ябаган сэрэгэй ба парашютистнууд-десантнигуудай гурбан дивизи хүндэ байлдаануудай үедэ һэе һэбхүүл болонхой. «Сэрэгэй илалта туйлахабди гэжэ хэлэхэ хаба шадалгүй болоһоноо Сайгондохи американ штаб мэдэрхэ баатай болоо. Штабай дээдэ тушаал зэргэтэй офицернүүд сэрэгэй мухардалгада ороһон тухайдаа ходо дурдана» гэжэ «Крисчен сайенс монитор» газетэ бэшэнэ. Тиигэбэшье Сайгоной засагаархидта США сэрэгэй ба политическэ ехэ дэмжэлгэ үзүүлһээр.

Урда Вьетнамай Республикын Революционно саг зуурын правительство Американ эзэрхэг түримхэй дайе болюулгаха, Вьетнамда амгалан байдал һэргээхэ асуудалаар сентябриин 11-дэ шухала мэдүүлгэ тунхаглаһан юм. Энэ документнь вьетнам арадай гол эрхэнүүдые хангахаар хараална, зүдэрэл зоболондо нэрбэгдэһэн Вьетнамай газар дайда дээрэ амгалан байдал тогтоохо зам заана.

Урда Вьетнамай Республикын Революционно саг зуурын правительствын мэдүүлгын хоёр пунктнь хоорондоо нягта холбоотой. Холбооото Штадууд вьетнам арадта эсэргүү эзэрхэг түримхэй ябуулгаяа эсэслэн болюулха, Урда Вьетнамһаа бүхы сэрэгүүдээ гаргаха, ДРВ-е бомбодохо ба хүреэлэн хашахаяа болихо, Сайгоной засагаархидые дэмжэхеэ болихо ёһотой гэһэн эрилтэ түрүүшын пункт доторнь табигдана. Хоёрдохи пунктнь Урда Вьетнамдахи дотоодын хэрэгүүдтэ хамаадана. Өөһэдынгөө байдал өөһэдөө тодорхойлхо гэһэн Урда Вьетнамай арад зоной эрхые США-гай үнэхөөрөө хүндэлхэ байгаа һаань, Вьетнамай асуудал амгалан аргаар шиидхэ ябадал туйлахын тула зохихо хэлсээ хэхые, тэрэнэй хүсэхэ байгаа һаань, «Урда Вьетнамда коммунис ёһо гуримшье, американ дахуулнуудай ёһо гуримшье баадхагдахагүй», национальна нэгэдэлэй саг зуурын правительство тогтоохо арга Урда Вьетнамай арад зондо олгохо тухай США-тай үгэеэ ойлголсохоор Урда Вьетнамай Республикын Революционно саг зуурын правительство бэлэн байна гэжэ мэдүүлгэ доторнь тэмдэглэгдэнэ. Тиимэ правительствада Урда Вьетнамай Республикын Революционно саг зуурын правительствын, Сайгоной захиргаанай, тэрэшэлэн Урда Вьетнамда гү, али хилын саана байдаг политическэ бусад бүлэглэлнүүдэй түлөөлэгшэд орохо һэн. Урда Вьетнамай Республикын Революционно саг зуурын правительствын амгалан ёһоной үүсхэлые ДРВ-гэй правительство өөрынгөө сентябриин 11-нэй мэдүүлгэ дотор бүрин дэмжэһэн байха юм. Дайгаа болюулха гэжэ США үнэхөөрөө хүсэбэл, бүхы американ сэрэгүүдые ба пленэйхидые гэртэнь бусааха гэжэ хүсэбэл, Вьетнамай шэнэ дурадхалда харюусалгатайгаар хандаха ёһотой, гэжэ ДРВ-гэй правительство тусхайлан тэмдэглэнэ. Тэмсэл тулалдажа байгаа Вьетнамай амгалан ёһоной эдэ ябуулгануудые бүхы дэлхэйн олонинтэ бүрин дэмжэнэ.

Тель-Авив яаха һанаатайб

Сошордолтой мэдээнүүд Дүтын Зүүн зүгһөө абтана. «Фантом» гэдэг Израилиин сэрэгэй самолёдуудай ехэ соединенинүүд неделиин урда тээ Ливан ба Сиридэхи хэдэ хэдэн араб амгалан һуурин тосхонуудые бүдүүлигээр бомбодоо һэн. Эдэ зэрлиг добтолгонуудһаа шалтагаалан, хэдэн зуугаад хүн алуулһан, шархатаһан байна. Тэрэшэлэн һүүлэй үдэр[...] формационно агентс[...] дамжуулһан мэдээнүүд[...] Тель-авиваархид Ли[...] Сириин хилэ дээрэхи [...] дэйнгээ тооё олошору[...] хилэнүүд тээшэ бро[...] частьнуудые татажа [...] һөөр...

Эдэ бүхы эзэрхэг [...] ябуулгануудаа һаяшаг[...] дэ болоһон харата а[...] «харюугай хэмжээнү[...] геэр харуулха гэжэ[...] номнолшод оролдоно[...] Германиин энэ хотодо[...] уршагта үйлэ хэрэгүү[...] дэ мэдээжэ болонхой[...] гэмшэл лэ үүсхэхэ ба[...] элитэ. Гэхэ зуура, зэр[...] лиг бомбодолгонуудта[...] даһан араб һуурин [...] дай амгалан зондо т[...] хэрэгүүд ямар хамаата[...] асуухаар болоно. Па[...] эсэргүүсэгшэ эм[...] ябуулгануудые дурдан[...] түримхэй ябуулгануу[...] лан зониие аладаг, [...] аашануудаа зүбтүүлэ[...] Тель-Авивай һэдэлгэну[...] хоорондын эрхын гури[...] зүришэнэ, ООН-ой Уст[...] дүүлигээр эбдэһэн ябаг[...] но „«харюугай хэмжээ[...] дэгэй таарахагүй, ху[...] тухай Израильда нэгэ[...] һануулһан ООН-ой А[...] Соведэй шиидхэбэ[...] дүүргээгүй ушар боло[...]

Израилиин эзэрхэг [...] ябуулганууд ООН-ин[...] долдо оруулаа, дэлхэй[...] тын зэбүүрхэл үүсх[...] илиин сэрэгэй хорото [...] дые дары болюулха у[...] һан шиидхэбэриин [...] гурбан гүрэн: Сомали[...] ба Югослави Аюулгү[...] дэй зүбшэн хэлсэлгэдэ[...] байна. Гэбэшье Холбо[...] дууд Израилие үмөө[...] рилто хэхэ эрхэ хэрэг[...] шиидхэбэри абалгые [...] лаа.

Дүтын Зүүн зүгтэх[...] шахардуу боложо [...] һөөр. «Террористнуудт[...] хэ» тухай худал хуу[...] хүүрнүүдээр халха хэж[...] иль хадаа дээрмэдэлт[...] һөөр эзэмдэн булимта[...] бүүдээ бэелүүлхэ һан[...] гэһэн тобшолол бару[...] оронуудай олохон га[...] шье хэдэг боложо б[...] шингтоной зүгһөө д[...] дэбэргэгдэдэг Тель-Ави[...] хис этэгээдүүдэй ини[...] бодол Дүтын Зүүн зүг[...] хы дэлхэй дээрэхи [...] байдалда аюул тохёол[...]

В. ХАР[...]
Ю. КОРН[...]
(Т[...]

Спорт

ЭДЭНЭР СКОПЛО ХОТОДО НААДАХА

Шатараар бүхэдэлхэйн XX Олимпиада сентябриин 19-дэ Скопло (Югослави) хотодо нээгдэхэ юм. Совет зургаан гроссмейстер: Тигран Петросян, Виктор Корчной, Василий Смыслов, Михаил Таль, Анатолий Карпов, Владимир Савон гэгшэд энэ мүрысөөндэ хабаадаха. Уласхоорондын гроссмейтернүүд Владимир Антошин, Пауль Керес, Семен Фурман СССР-эй суглуулагдамал командын тренернүүдээр ошохо байна.

Шатаршаднай Югослави орохоёо сентябриин 17-до мордоһон байгаа.

Эхэнэрнүүдэй командануудай дунда үнгэргэгдэхэ Олимпиада сентябриин 26-да эхилхэ юм. СССР-эй сулуулагдамал командын бүридэлые Шатарай Федераци хожомноо мэдээсэхэ.

(ТАСС).

ГУРБАН РЕКОРД ШЭНЭЛЭГДЭБЭ

Дэлхэйн эгээн бэрхэ хүнгэн атлеդүүд сентябриин 14-дэ Европын элдэб хотонуудта болоһон мүрысөөндэ хабаадалсахадаа, дэлхэйн гурбан шэнэ рекорд тогтоогоо. Холын зайда урилдагшад—Олимпиин чемпион Лассе Вирен, Европын чемпион Юха Ваатайнен (хоюулаа Финляндиһаа), англичанин, Европын рекордсмен Дэвид Бедфорд гэгшэдэй 5 километрэй зайда болоһон урилдаанда хабаадалсахадань Хельсинкиин 40 мянга гаран хүн һонирхон хараһан байна. Хельсинки хотодо ажаһуудаг 23-тай полисмен Вирен дүрбэдэхи километрһээ түрүүлжэ гараба. Саашадаа Вирен эршээ улам шангадхажа, энэ зайе 13 мин. 16,4 секунда соо гаталжа, Австралиин суута хүнгэн атлет Рон Кларкын рекордые 0,2 секундаар үлүүлһэн байха юм. Тиигэжэ Вирен 5, мүн 10 километрэй зайда Кларкын тогтооһон дэлхэйн хоёр рекордые үлүүлбэ.

Дабалтануудтай 3 мянган метрэй зайда болоһон урилдаанда швед Андрес Гердеруд 8 минута 20,8 секунда харуулжа, нүгөө австралиец Керри О Брайенай рекордые 1,2 секундаар ахяа.

1500 метрэй зайда Олимпиин чемпион финн Пекка Васала 800 метрые 1.44,6 минута соо гаталба.

Копенгагенда болоһон мүрысөөндэ бельгиец Эмиль Путтеманс 3 мянган метрые 7.37,6 минута соо гаталжа, Кениин суута спортсмен Кипчого Кейно гэгшын дэлхэйн рекордые 2 секундаар шэнэлһэн байна.

(ТАСС).

Омскын хүгжэмтэ комедиин театр «Василий Тёркин» гэжэ опереттэ-дуу табижа, Москвада харуулба. Энэ зүжэг СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойдо зорюулагдана.

Зүжэгэй режиссерынь —РСФСР-эй искусствын габьяата ажал ябуулагша, уран зураашань РСФСР-эй искусствын габьяата ажал ябуулагша А. А. Шелковников, балетмейстерынь — РСФСР-эй искусствын габьяата ажал ябу улагша В. Я. Тулупова.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: зүжэгһөө хэһэг.

ТАСС-ай фотохронико.

ТЕЛЕФОН · ТЕЛЕГРАФ · РАДИО — ХИЛЫН СААНАҺАА

ПРАГА

ВФП-гэй СЕКРЕТАРИАДАЙ МЭДҮҮЛГЭ

ТАСС

Сири ба Ливанай арадуудта эсэргүү шэнэ гэмтэ ябуулга хэжэ, эдэ оронуудай газар нютагуудые Израиль зэрлиг бүдүүлигээр бомбодобо гэжэ Профсоюзуудай Бүхэдэлхэйн Федерациин (ВФП) секретариадай эндэ тараагдаһан мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ.

Граждан хүн зониие олоор алаһан, шархатуулһан энэ добтолго хадаа олон жэлэй турша соо Израилиин хэжэ байһан эзэрхэг түримхэй, харата ябуулгын үргэлжэлэл болоно.

Араб арадуудта эсэргүүгээр Израилиин саг үргэлжэ хэжэ байһан харата ябуулганууд имагтал энэ райондохи аюулгүй, бэеэ дааһан байдалда хоро хүргэнэ бэшэ, харин бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал хамгаалгада аюул тохёолдуулна гээд мэдүүлгэ дотор тэмдэглэгдэнэ.

Дэлхэйн үргэн олониитын һанал бодолые, ООН-ой шиидхэбэринүүдые тоогоогүй байһан Израилиин хархис муухай ябуулгануудые бүмбэрсэг дэлхэйн түрүү хүсэнүүд, уласхоорондын профсоюзай хүдэлөөн буруушаана.

Араб арадуудтай һанал нэгэтэй байһан тухайгаа ВФП дахинаа мэдүүлжэ,энэ тэмсэлдэнь араб арадуудые бүрин дэмжэхыень дэлхэйн ажалшадые уряалба.

НЬЮ-ЙОРК

УРДА ВЬЕТНАМДАХИ БАЙЛДААНУУД

ТАСС

Тайфунһаа уламжалан, бороо хурын ехээр орожо байгаашье һаань, сүлөөлэлгын хүсэнүүдэй, сайгон дахуулнуудай сэрэгүүдэй хоорондо Урда Вьетнамай Куангчи хото шадар шанга байлдаанууд болоҗо үргэлжэлһөөр. АП агентствын дамжуулһанай ёһоор хотын зарим районуудта эшээлэн хороһон сайгон армиин далайн ябаган сэрэгшэдэй бэхилэлгэнүүдые патриодууд артиллереэр һамна буудаба. Куангчи хотын түлөө, тэрэниие хиналтадаа байлгахын түлөө шанга тэмсэл болоҗо үргэлжэлһөөр гэжэ американ корреспондентнүүдэй мэдээсэлнүүд гэршэлнэ.

Хюэ хотые хамгаалһан дайсанай сэрэгэй баазануудта сүлөөлэлгын хүсэнүүд шанга харюу сохилто хэнэ. Тус хотоһоо урдуур 18 километртэ байдаг Фубай гэжэ ехэ баазые патриодууд ракетээр буудаба.

Түбэй хада гүбээлиг газарта, Меконг мүрэнэй адагтахи зарим нютагуудта байлдаанууд боложо үргэлжэлһөөр.

ХАНОЙ. (ТАСС). АПО агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, сентябриин 14-дэ Куангчи провинциин зарим районуудта эшээлһэн сайгон сэрэгүүдэй бэхилэлгэнүүдтэ Урда Вьетнамай Арадай сүлөөлэлгын зэбсэгтэ хүсэнүүд добтолходоо, дайсанай далайн ябаган сэрэгэй 250 солдадые, десантнигуудые хүлһөөнь буулгаһан, 5 бронетранспортёр һандааһан, Куангчи хотоһоо зүүгээр американ гурбан самолёт буудажа унагааһан байна.

ХАНОЙ. (ТАСС). Арадай сүлөөлэлгын зэбсэгтэ хүсэнүүдтэ Урда Вьетнамай улад зон ехэ туһаламжа, дэмжэлгэ үзүүлнэ. Үнгэрһэн һарын турша соо Бенче провинциин (Меконг мүрэнэй адаг) таряашад 10 миллионһоо үлүү сайгон пиастр суглуулжа, революциин жасада оруулһан байна гэжэ АПО агентство мэдээсэнэ.

Хэды хашалта харшалалта хээшье һаань, Ратьзиа провинциин районуудай хүн зон 2 миллион гаран пиастр, хэдэн зуугаад центнер барайгар суглуулжа, Арадай сүлөөлэлгын хүсэнүүдтэ үгэһэн байна.

ХАНОЙ. (ТАСС). Ехэ гээлтэ хоролтоёо тэхэрюулхын тула сайгон хархис хүсэнүүд эршэмтэй ябуулгануудые хэнэ. Хэтэржэ ерэхэдээ санаартадые армида алба хэхыень абана. АПО агентствын дамжуулһанай ёһоор, сентябриин 5-да 300 санаартаниие, тосхоной 200 хүниие — кхмер үндэһэ яһанай хүнүүдые армида татахын тула сайгон сэрэгэй подразделени Днян (Чавинь провинци) тосхондо эльгээгдэһэн байгаа. Эндэ шанга тэмсэл болобо.

БЕЙРУТ

ИЗРАИЛИИН ШЭНЭ ХАРХИС ЯБУУЛГАНУУД

ТАСС

Ливанда эсэргүү хархис ябуулгануудаа Тель-Авив хэжэ үргэлжэлһөөр. Сентябриин 14-нэй һүни Израилиин Скайхок» түхэлэй самолёдууд Аркуб район дээгүүр 30 минутын турша соо тагнуулай ниидэлгэ хэбэ.

Палестинын информационно агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, сентябриин 16-най үглөөгүүр Израилиин бүлэг самолёдууд Урда Ливанай Хабария, Хасбайя, Рашайя Аль-Вади, Бинт-Джбейль, Айната хотонуудай район дээгүүр тагнуулай ниидэлгэ хээ.

БОНН

В. БРАНДТ ҮГЭ ХЭЛЭБЭ

ТАСС

Социалис оронуудтай харилсаагаа улам һайжаруулха политика ФРГ ябуулха хүсэлэнтэй гэжэ СДПГ-эй Түрүүлэгшэ, канцлер В. Брандт, Оберхаузенда болоһон СДПГ-эй конфедераци дээрэ үгэ хэлэхэдээ мэдүүлээ. Энэ политика ашатай туһатай байна гэжэ тэрэ хэлэбэ. Аюулгүйн ба хани харилсаанай асуудалнуудаар ниитэ Европын зүблөө үнгэргэлгын урда ерээд байнабди гэжэ Брандт зааба.

СССР ба ПНР-тэй ФРГ-гэй хэһэн договорнууд үгэеэ ойлголсохо, харилсаа холбоо байгуулха зам нээгээ. Энээнэй ашаар Баруун Берлинэй асуудалаар дүрбэн гүрэнэй хэлсээн баталагдаха аргатай болоо гэжэ канцлер саашань тэмдэглэһэн байна.

БЕЙРУТ

ИЗРАИЛИИН СЭРЭГҮҮД ЛИВАНДА ДОБТОЛБО

ТАСС

Сентябриин 16-да үглөөнэй 5,45 часта Израилиин мотомеханизированнэ частьнууд Ливанай хилэ дабажа, Урда Ливанай түбэй сектор руу нэбтэрэн ороо гээд Ливанай армиин командованиин Бейрудэй радиогоор дамжуулагдаһан коммюнике дотор хэлэгдэнэ. Айната-Удайса—Тайбе райондо Ливанай сэрэгүүд хархис дайсанда шанга харюу сохилто хээ. Ливанай сэрэгүүд элдэб зэбсэг хэрэгсэлнүүдые ашаглажа, Удайса район руу шурган ороһон дайсаниие зогсооһон байха юм.

Бейт-Якуба райондо Ливанай ба Израилиин сэрэгүүдэй хоорондо шанга байлдаанууд болоҗо, израилиинхид ехэ гээгдэлдэ ороно.

Редакторай орлогшо С. С. ЦЫРЕНДО[...]

ЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОРАММА УЛААН-ҮДЫН СТУДИ:

18.00 — «Мастернууд» гэһэн телеочерк. 18.40 — Үхибүүдтэ зорюулагдаһан киноочерк. 19.10 — Телепанорама. 19.30. — «Сасуутан» — киножурнал. 19.40 — «Сэсэг» — эхэнэрнүүдтэ зорюулагдаһан дамжуулга. 20.30 — «Уральский хор» — фильм-концерт. 21.00 — «Всадник» — гэһэн телевизионно уран һайханай фильм (1-дэхи сери). 22.05 — «Колос» — хүдөөгэй ажалшадта зорюулагдаһан дамжуулга.

Манай адрес, телефону[...]

г. УЛАН-УДЭ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора[...] приёмная — 54-93, зам. редактора — 68-08, зам. ред[...] 62-62, ответ. секретаря — 50-52, зам. ответ. секретаря[...] отделы: партийной жизни — 60-91, сельского хозяйства[...] 63-86, пропаганды и агитации — 56-23. промышле[...] строительства — 61-35, советского строительства и быта[...] культуры и школ — 60-21, писем и рабселькоров — 67[...] формации — 34-05, общественная приёмная — 56-62, [...] бюро — 57-63, фотолаборатория — 33-61.

 Типография управления по печати при Совете Министров БурАССР. Н-03725. Заказ [...]